№ 22 פרייז 2 קאפ. Lodzer Tageblatt.

לאָדזער טאָגעבלאַט

אבאָנעמענטס-פּרײַז: אין רוסלאַנד: פֿון יאָר, 8 רובל. פֿון האַלב יאָר 4 רובל. פֿון פֿיערטעל יאָר 2 רובל. פֿון חודש 70 קאָפּ. אין אויסלאַנד: פֿון חודש 1 רובל 25 קאָפּ. ענדערן דעם אדרעס קאָסט 15 קאָפּ. אדרעס פֿון דער רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: Лодзь, Петроковская 16. אדרעס פֿאַר דעפּעשען: Лодзь. Тагеблатъ

אנאָנסן-פּרײַז: פֿון אַ שורה פֿעטיט אין פֿעקסט 1.20 ערשטע אַ רײַטע זײַט 60 ק. לעצטע זײַט 30 קאָפּ., גרעסערע אַנזאָגן פֿון אַנדערן אין הײַכצײַטס-אַנצײַגען 1-טע זײַט 1.50—לעצטע זײַט 1 רובל. ניט אָנגענומענע אַרטיקלען הערען ניט צוריקגעשיקט. פֿאַר אינהאַלט פֿון אַנאָנסען און די רעדאַקציע ניט פֿאַרענטוואָרטלעך.

דעדאַקציע און אדמיניסטראַציע
פּעטריקויער 16, טעלעפֿאָן 867.
פֿיליע אין וואַרשע:
ת. רײַזנער, טוואַרדאָ 23, טעל. 68-117.

26 יאַנואַר (8 פֿעברואַר) 1914. זונטאָג י״ב. שבט תרע״ד זיבענטער יאָהרגאַנג

גרויסעס טעאַטער. דיענסטאָג, 28 יאַנואַר בענעפֿיס פֿון דער בעליעבטער כאַראַקטער-שפּיעלערין פרוי מ. סיעראַצקאַ אויספֿיהרליכעס זעה 3-טע זײַט.
גראַנדיעזער הומאָריסטישער איינאַקטער-אָוועגד!

אנגענומען דעם נייעם אימיגראַציאָנס-געזעץ אין אַמעריקאַ.

ערב אַ גענעראַל-שטרייק אין נאַרוועגען

ניו-יאָרק (ספּ.) דער פּאַרלאַמענט האָט נאָך אַ נייע דעבאַטען וואָס האָבען געדויערט 5 טאָג אָנגענומען דעם נײַעם אײַנוואַנדערונגס-געזעץ מיט אַ מעהרהײַט פֿון 240 שטימען געגען 126 שטימען. אַזוי ווי אין דעם נײַעם אײַנוואַנדערונגס-געזעץ איז אויך פֿאַרהאַן אַ פּונקט, אַז אַנאַלפֿאַבעטען (די וואָס קאָנען נישט לײַענען און שרײַבען) ווערען נישט אַרײַנגעלאָזט אין לאַנד, ווען מען אַלזאָ פֿון איצט אָן יעדען עמיגראַנט פֿון 16 יאָהר אָן מעג ער זײַן ווי געזונד, אויב ער וועט נישט קאָנען לעזען און שרײַבען אויף אַ שפּראַך נישט אַרײַנגעלאָזט ווערען קיין אַמעריקאַ. (העברעאיש און יודיש ווערען אויך פֿערלאַנגט פֿאַר שפּראַכען און ווער עס קאָן שרײַבען און לעזען העברעאיש אָדער יודיש ווערט יאָ אַרײַנגעלאָזט).

אַ פּויערים דעמאָנסטראַציע פֿון 40,000 מאַן פֿאַר׳ן שווערישען קעגניג.

שטאָקהאָלם (ספּ.) לויט אַנאַלטען מנהג זענען די פּויערים אויסגעטאָן מיט אַ מאַסען-דעמאָנסטראַציע פֿון 40000 מאַן צום שווערישען קעגניג, אום איהם אויסצודריקען זײַערע פּאַטריאָטישע געפֿיהלען. געקומען איז די גרויסע מאַסע פֿון גאַנצען לאַנד אין 32 פּאַרטיעס. ארום 9 אויהר אין דער פֿריה האָבען זײַ אָבגעהאַלטען אַ גאָטעס-דיענסט אין די קירכען, פֿון דאָרט זענען זײַ אַוועק מיט פֿאָהנען צום קעניגלעכען שלאָס. אויפֿ׳ן הויף פֿון פּאַלאַץ האָט מען אויפֿגעשטעלט 2 טריבונען אויף דעם ערשטען איז אַרויף דער קעניג מיט דער קרון און מיט די איבריגע 2 זיהן, פֿון דער צווייטער טריבונע, האָט צום ערשטען גערעדט דער פּויער ניבערג דער אָנפֿיהרער פֿון דער גאַנצער דעמאָנסטראַציע און דאַן אַנדערע פֿון די פּויערים. זײַ האָבען ערקלערט, אַז דער ווילען פֿון פֿאָלק איז, אַז די דיענסטצײַט זאָל דויערן אַזוי לאַנג ווי דער קעניג און דער פּאַרלאַמענט ווילן.

דערוויף האָט זײַ געענטפֿערט דער קעניג מיט אַ לאַנגער רעדע, נאָך דעם האָט מען געזונגען דעם נאַציאָנאַלען הימן, דאַן האָט זיך דער קעניג מיט דער קעניגין געזעצט אויף די טראָהן-שטוהלען און ארום זײַ די קינדער און דאָס פֿאָלק איז פֿאַר זײַ פֿערבײַגעגאַנגען, דאָס האָט געדויערט עטלעכע שעה. די סאָציאַל-דעמאָקראַטען האָבען געגען דער דעמאָנסטראַציע גימאַכט קאָנטר-דעמאָנסטראַציעס.

פֿאַר אַ גענעראַל-שטרייק.

קרים טיאַניאַ (ספּ.) דער פֿערבאַנד פֿון די פֿעראײַנינגטע ארבײַט-געבער פֿון נאָרוועגען האָט הײַנט פֿריה נאָך שאַרפֿע אונטערהאַנדלונגען מיט די דעלעגאַטען פֿון דעם פֿערבאַנד פֿון די ארבײַטער-אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען געדויערט אַ גאַנצע נאַכט—בעשלאָסען צו מאַכען אַ לאָקאַאוט אויף 40,000 ארבײַטער לויט אַ געזעצלעכע קינדיגונג פֿון 2 וואָכען. די ארבײַטער געהערן צו דער אײַזען, האָלץ, פּאַפּיער, און עלעקטרישע אינדוסטריע און אַזוי אויך ארבײַטער פֿון די מעכאַנישע ווערקשטאַטען. אויף דער דראָהונג האָבען די ארבײַטער-דעלעגאַטען געענטפֿערט, אַז אין אַזאַ פֿאַל וועט אויסבראָכען אַ סימפּאַטיע-שטרײַק, וועלכער וועט זיך אָנהויבען צוזאַמען מיט אַ לאָקאַאוט. דער סימפּאַטיע-שטרײַק וועט זײַן אַ פֿאָלקאַמער גענעראַל-שטרײַק. די רעגיערונג מישט זיך אַרײַן אין דער זאַך און בעמיהט זיך, אַז דער קאָנפֿליקט זאָל נעהמען אַ סוף.

די אונרוהען אין פּאַרטוגאַל.

ליסאַבאָן (ספּ.) פֿון צפֿון-פּאָרטוגאַל קומען ווײַטער ידיעות וועגען שטאַרקע אונרוהען. אין פֿערדעגאַל זענען די ראַיאָליסטען אַריבער די גרענעץ און עס האָט אויסגעבראָכען אַ קאַמפּף צווישען זײַ און דער זשאַנדאַרמעריע, בײַ וועלכען עס זענען שווער פֿערוואונדעט געווארען 15 זשאַנדאַרמען. די ראַיאָליסטען זענען אָנגעפֿאַלען אויף פֿערשיעדענע רעגיערונגס-בינינס, און ערשט ווען עס זענען אָנגעקומען גרויסע מיליטער-אָבטײַלונגען האָט מען די אַנאַרכיסטען געקאָנט פֿערטרײַבען פֿון פֿערדעגאַל.

די פֿערטרעטונג פֿון די שפּאַניאָלען.

ליסאַבאָן (ספּ.) אַ טויזענד-קעפּיגע מענשען-מאַסע האָט געכטען נעמאַכט אַ פּאַקעל-צוג צו דעם פּאַלאַץ פֿון פּרעזידענט און פֿון איהם פֿערלאַנגט אַ פּאָליטישע אַמנעסטיע און פֿערזאַמלונגס-פֿרײַהײַט. דער פּרעזידענט האָט אויסגעדריקט דעם המון זײַן דאַנק און נאָך דעם נעזאַנג פֿון דעם „אינטערנאַציאָנאַל״ און פֿערשיעדענע אויסרופֿונגען אין די מאַסע. אויטאָנאָמיע אַנערקענען.

אַ דריטע פּריעדענס-קאָנפֿערענץ אין האָאַג.

וואַשינגטאָן (ספּ.) פֿון דעם ווײַסען הויז ווערט מיטגעטײַלט, אַז אַמעריקאַ צושיקט אײַנלאַדונגען אויף אָבצוהאַלטען אַ פּריעדענס-קאָנפֿערענץ אין האָאַג דעם קומענדיגען יאָהר. דעם דאָזיגען שריט מאַכט אַמעריקאַ לויט דעם ווילען פֿון דער האַלענדישער קעניגין ווילהעלמינאַ.

אַ שרעקליכע שרפֿה.

ניו-יאָרק (ספּ.) אין פּאָרט הורסאָן אין שטאַט טעקסאַס איז אויסגעבראָכען אַ ריזיגען-פֿײַער. בעת וועלכען עס זענען פֿערברענט געווארען 60,000 באַלען בוימוואָל, דער שאָדען בעטראָגט ביז 2 מיליאָן ר׳.

די פּרייטאָג׳דיגע דומע-זיצונג.

(טעלעגראַפֿישע בעריכט).

די פּרײַטאָג׳דיגע דומע-זיצונג קומט פֿאָר אונטער׳ן פֿאָרזיץ פֿון ראָדזיאַנקאָ. ס׳ווערען פֿאָרגעזעצט די בעראַטונגען וועגען דער רעגיערונגס-ערקלערונג בנוגע די אונגעזעצליכקײַטען בײַ די וואַהלען אין דער פֿיערטער דומע.

פּעטראָווסקי וויזט אָן, אַז בײַ די וואַהלען האָבען גאַנץ בעזונדערס נעליטען די אינטערעסען פֿון די ארבײַטער און פּויערים-בעפֿעלקערונג. אין נאָמען פֿון דער סאָצ.-דעמאָקראַטישער פּראַציע לענט דער רעדנער פֿאָר אַ פֿאָרמולע, לויט וועלכער די רעגיערונגס-ערקלערונג ווערט אָנערקענט פֿאַר אונבעפֿריגענד, ווײַל זי גראַנטירט נישט, אַז בײַ די קינפֿטיגע וואַהלען וועלען נישט געמאַכט ווערען אונגעזעצליכקײַטען.

מיליוקאָוו לענט פֿאָר אין נאָמען פֿון די קאַדעטען אַ איבערנאַנגס-פֿאָרמולע, אין וועלכער די רעגיערונגס-ערקלערונג ווערט אָנערקענט פֿאַר נישט בעפֿריגענד און עס ווערט אָנגעוויזען, אַז נאָר בײַ אַנ׳אַלגעמײַנעם וואַהל-רעכט וועט דאָס פֿאָלק האָבען אַ געהעריגע פּערטרעטונג און אַז נאָר די פּאָליטישע

די פּרײַטאָג׳דיגע דומע-זיצונג קומט פֿאָר אונטער׳ן פֿאָרזיץ פֿון ראָדזיאַנקאָ. ס׳ווערען פֿאָרגעזעצט די בעראַטונגען וועגען דער רעגיערונגס-ערקלערונג בנוגע די אונגעזעצליכקײַטען בײַ די וואַהלען אין דער פֿיערטער דומע.

פּעטראָווסקי וויזט אָן, אַז בײַ די וואַהלען האָבען גאַנץ בעזונדערס געליטען די אינטערעסען פֿון די ארבײַטער און פּויערים-בעפֿעלקערונג. אין נאָמען פֿון דער סאָצ.-דעמאָקראַטישער פּראַציע לענט דער רעדנער פֿאָר אַ פֿאָרמולע, לויט וועלכער די רעגיערונגס-ערקלערונג ווערט אָנערקענט פֿאַר אונבעפֿריגענד, ווײַל זי גראַנטירט נישט, אַז בײַ די קינפֿטיגע וואַהלען וועלען נישט געמאַכט ווערען אונגעזעצליכקײַטען.

מיליוקאָוו לענט פֿאָר אין נאָמען פֿון די קאַדעטען אַ איבערנאַנגס-פֿאָרמולע, אין וועלכער די רעגיערונגס-ערקלערונג ווערט אָנערקענט פֿאַר נישט בעפֿריגענד און עס ווערט אָנגעוויזען, אַז נאָר בײַ אַנ׳אַלגעמײַנעם וואַהל-רעכט וועט דאָס פֿאָלק האָבען אַ געהעריגע פּערטרעטונג און אַז נאָר די פּאָליטישע

וויי בעוואוסט, איז נאָך אין די טעג פֿון לעצטען ציוניסטישען קאָנגרעס פֿאַרגעקומען די ערשטע קאָנפֿערענץ פֿון די ספּאַנישע יודען (שפּאַניאָלען), אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געווארען צו אָרגאַניזירען אַלע ספּאַנישע קהלות פֿון דער גאַנצער וועלט אין אײַן אָרגאַניזאַציע. אויף דער דאָזיגער קאָנפֿערענץ איז געשאַפֿען געווארען אַנ׳ענער פֿאַרבראַיטונגס-קאָמיטעט, וואָס האָט זײַן ציעל: 1) צו פֿיהרען אַנ׳אַנטאַציע מונדליך און שריפֿטליך לטובת די אָרגאַניזאַציע, 2) צו פֿערווירקליכען אַלע הכנות, וואָס זענען נויטיג׳ אום אײַנצואָרדנען אַ קאָנגרעס פֿון די ספּאַנישע יודען, וועלכער וועט פֿאָרקומען נישט פֿריהער ווי אין 2 יאָהר ארום, 3) צו צוגרײַטען אַ תקנות-פּראָיעקט פֿאַר׳ן קאָנגרעס. אין פֿאַרבראַיטונגס-קאָמיטעט זענען דעמאָלט אַרײַן ה׳ ליאון אַלס פֿאָרזיצענדער, ד״ר שלום, ד״ר בנציון, ד״ר חיים און די מיטגליעדער פֿון פּרעזידיום פֿון דעם שפּאַניאָלישען אַקאַדעמישען פֿעראײַן עספּרענסאַ. אויסער דעם איז דעמאָלט בעשלאָסען געוואָרען אײַנצואָרדענען אַ גרויסען בעראַטונגס-קאָמיטעט, אין וועלכען עס זאָלען אַנטײַל נעהמען די אָנפֿיהרער פֿון אַלע ספּאַנישע קהלות פֿאַר׳ן גאַנצען ר׳ יעקב מאיר פֿון סאַלאָניקי, ד״ר נעמיראָווער, פּראָפֿעסאָר ד״ר יהודה, ד״ר לעוויי, נסים בכר און נאָך אַנדערע בעוואוסטע גרויסע אין דער ספּאַנישער וועלט.

אין די לעצטע חדשים פֿון דער קאָנפֿערענץ בײַ איצט האָט שוין דער קאָמיטעט בעוויזען פֿיעל אויפֿצוטהון. ער פֿיהרט אָן אַ גרויסע און ברײַטע אַגיטאַציע, און שוין פֿערפֿיהרט אַ קאָרעספּאָנדענץ מיט פֿיעל פֿון די אָנגעזעהענסטע ספּאַרדים און איבערהויפּט מיט׳ן חכם-באַשי פֿון קאָנסטאַנטינאָפּעל הרב ר׳ חיים נחום, וועלכער איז שטאַרק צופֿריעדען פֿון דער זאַך.

אין די לעצטע טעג האָט דער קאָמיטעט, וואָס געפֿינט זיך אין וויען, אײַנגעאָרדנעט אַ גרויסע פֿערזאַמלונג צוזאַמען מיט ליטעראַריש-מוזיקאַלישען אָוועגד. אין וועלכען עס האָבען אַנטײַל גענומען פֿמעט אַלע אָנגעזעהענע ספּאַרדישע פֿאַמיליעס פֿון וויען ווי אויך דער רב פֿון דער ספּאַרדישער קהלה, דער פֿאָרזיצענדער ה׳ חיים ליאון האָט געעפֿענט דעם אָוועגד מיט אַ הײַסע רעדע וועגען די ספּאַרדישע יודען בכלל און וועגען דער נויטיגקײַט צו אָרגאַניזירען זיך בפֿרט. נאָך איהם האָבען גערעדט נאָך פֿיעל רעדנער, צווישען זײַ אײַנער פֿון דער אַקאַדעמישער אָרגאַניזאַציע ה׳ חיון. אַלע רעדנער האָבען געערעדט אויף העברעאיש.

נאָכדעם האָט מען אויסגעפֿיהרט דעם ליטעראַריש-מוזיקאַלישען טייל.

דער אָוועגד האָט זיך זעהר גוט אײַנגעגעבען, עס זענען אָנגעקומען פֿיעל ברייף און בעגריסונגס-טעלעגראַמען פֿון פֿיעל שטעדט פֿון טערקײַ און די בעגײַסטערונג איז געווען זעהר גרויס. דער מאַטעריעלער ערפֿאָלג פֿון אָוועגד איז אויך געווען אַ גוטער, ווײַל עס איז געזאַמעלט געווארען לטובת דער הסתדרות אַ סומע פֿון העכער 1000 קראָנען, אויך דער ליטעראַריש מוזיקאַלישער טייל האָט זיך גאַנץ גוט אײַנגעגעבען, איז דעם דעקלאַמירען האָט גענומען אַנטײַל אויך אַ יודישער בחור פֿון רוסלאַנד ה׳ שקאָלניק, וועלכער האָט זיך אויסגעצײַכענט מיט זײַנע פֿאָרטראָגען.

איצט האָט דער קאָמיטעט בדעה צו מאַכען נאָך אַזאַ אָוועגד אין עטלעכע וואָכען ארום אַלס אַ מיטעל צו אַגיטירען פֿאַר דער אָרגאַניזירונג.

די אָרגאַניזירונג פֿון די שפּאַניאָלען.

דער חכם פּאַפּי. דער פֿאָרזיצענדער ה׳ חיים ליאון האָט געעפֿענט דעם אָוועגד מיט אַ הײַסע רעדע וועגען די ספּאַרדישע יודען בכלל און וועגען דער נויטיגקײַט צו אָרגאַניזירען זיך בפֿרט. נאָך איהם האָבען גערעדט נאָך פֿיעל רעדנער, צווישען זײַ אײַנער פֿון דער אַקאַדעמישער אָרגאַניזאַציע ה׳ חיון. אַלע רעדנער האָבען געערעדט אויף העברעאיש.

נאָכדעם האָט מען אויסגעפֿיהרט דעם ליטעראַריש-מוזיקאַלישען טייל.

דער אָוועגד האָט זיך זעהר גוט אײַנגעגעבען, עס זענען אָנגעקומען פֿיעל ברייף און בעגריסונגס-טעלעגראַמען פֿון פֿיעל שטעדט פֿון טערקײַ און די בעגײַסטערונג איז געווען זעהר גרויס. דער מאַטעריעלער ערפֿאָלג פֿון אָוועגד איז אויך געווען אַ גוטער, ווײַל עס איז געזאַמעלט געווארען לטובת דער הסתדרות אַ סומע פֿון העכער 1000 קראָנען, אויך דער ליטעראַריש מוזיקאַלישער טייל האָט זיך גאַנץ גוט אײַנגעגעבען, איז דעם דעקלאַמירען האָט גענומען אַנטײַל אויך אַ יודישער בחור פֿון רוסלאַנד ה׳ שקאָלניק, וועלכער האָט זיך אויסגעצײַכענט מיט זײַנע פֿאָרטראָגען.

איצט האָט דער קאָמיטעט בדעה צו מאַכען נאָך אַזאַ אָוועגד אין עטלעכע וואָכען ארום אַלס אַ מיטעל צו אַגיטירען פֿאַר דער אָרגאַניזירונג.

צור עלילאַבונג פֿון פֿרד
עדזיא ראָטענשטיין
מיט ה׳ יוסף אלי׳ קאָהן
גראַטולירען הערצליך
שלמה שטראַספּערג עס ברויט
ווי אויך גוטשא.

Zur Verlobung von meiner Schwester
Balbina Ciechanowska
mit Herrn Abram Morawiecki
gratulieret herzlich
Abram Ciechanowski

צור האָכצײַטספּעטער פֿון אונזער פֿרײַנד
הערן אליעזר דאַדאָמסקי
מיט פֿרל. העלענא פּאַרטשאַק
ווינשען ווער שוויגעס גליק
משה באָרנשטײַן,
יעקב יוסף טראָנאָוויטש עס ברויט
יצחק מאיר באָראָווסקי
און מנשה פֿײַנזילבער עס ברויט.

די ווייטערדיגע אויספֿאַרשונג וועגען פֿאַסטאַווער מאָרד.

אַ צוזאַמענפֿאָהר פֿון נאַציאָנאַליסטען געגען אינאַראָדצעס.

מעשה פֿאַסטאַוו.

קיעוו (ספּ. צום ל. ט.) כדי נעגויער אויסצופֿאָרשען דעם מאָרד פֿון׳ם יודישען יונגען יוסעל פּאַשקאָוו זענען קיין פֿאַסטאַוו ווידער אַרויסגעפֿאָהרען דער פּראָקוראָר, דער סלעדאַוואַטעל פֿאַר בעזונדערס וויכטיגע ענינים און אײַניגע געהײַם-אַגענטען. דאָס אויספֿרעגען פֿון די עדות דויערט שוין צוויי טעג.

אַ צוזאַמענפֿאָהר געגען „אינאַראָדצעס״.

פּעטערבורג (ספּ. צום ל. ט.) דעם 2 פֿעברואַר וועט זיך אין פּעטערבורג עפֿענען אַ צוזאַמענפֿאָהר פֿון די נאַציאָנאַליסטען, וועלכער וועט צונויפֿגעפֿען מיט׳ן ציעל צו קעמפֿען געגען די „אינאַראָדצעס״. צווישען אַנדערן וועט פּראָיעקטירט, צו „נאַציאָנאַליזירען״ דעם האַנדעל, ווי בעגרענצען דעם קרעדיט פֿאַר יודען, פֿערוועהרען יודען צו האַנדלען מיט מאַלד א. אַז. ה.

צו דער ערעפֿנונג פֿונ׳ם צוזאַמענפֿאָהר וועלען צושיקט ווערען אײַנלאַדונגען צו אַלע מיניסטאָרען, אויסער דעם פּרעמיער-מיניסטער קאָקאָווצעוו און דעם האַנדעלס-מיניסטער טיטאָשעוו, וועלכע וועלען קיין אײַנלאַדונגען ניט בעקומען.

אַ צוזאַמענפֿאָהר געגען „אינאַראָדצעס״.

פּעטערבורג (ספּ. צום ל. ט.) דעם 2 פֿעברואַר וועט זיך אין פּעטערבורג עפֿענען אַ צוזאַמענפֿאָהר פֿון די נאַציאָנאַליסטען, וועלכער וועט צונויפֿגעפֿען מיט׳ן ציעל צו קעמפֿען געגען די „אינאַראָדצעס״. צווישען אַנדערן וועט פּראָיעקטירט, צו „נאַציאָנאַליזירען״ דעם האַנדעל, ווי בעגרענצען דעם קרעדיט פֿאַר יודען, פֿערוועהרען יודען צו האַנדלען מיט מאַלד א. אַז. ה.

צו דער ערעפֿנונג פֿונ׳ם צוזאַמענפֿאָהר וועלען צושיקט ווערען אײַנלאַדונגען צו אַלע מיניסטאָרען, אויסער דעם פּרעמיער-מיניסטער קאָקאָווצעוו און דעם האַנדעלס-מיניסטער טיטאָשעוו, וועלכע וועלען קיין אײַנלאַדונגען ניט בעקומען.

וועגען קאָקאָווצעוו׳ס דעמיסיע.

פּעטערבורג (ספּ. צום ל. ט.)

הײַנט האָבען זיך ווידער פֿערשפּרײַט שטאַרקע קלאַנגען, אַז דער פּרעמיער-מיניסטער קאָקאָווצעוו וועט זיך דעם 7-טען פֿעברואַר אײַנגעבען אין דער מיסיע. די סיבה דערפֿון זאָל זײַן, וואָס אין די הויכע ספּערען איז מען לעצטענס פֿון איהם שטאַרק אינצופֿריעדען. דערהויפּט האָט ער אָנגעוואוירען דעם חן אין די ספּערען צוליעב זײַנע שוואַכע ארויסטרעטונגען אין נאָסנד. סאָוויעט וועגען דער שכרות-פֿראַגע, וואו ער האָט געהאַט אַ שטאַרקען דורכפֿאַל. אויסער דעם איז מען אויף איהם בײַז, פֿאַרוואָס ער האָט דערלאָזט דעם לעהרער-צוזאַמענפֿאָהר, אויף וועלכען ס׳זענען אָנגענומען געוואָרען „צו ליבעראַלע״ רעזאָלוציעס.

אַלס פֿערטרעטער אויף קאָקאָווצעוו׳ס פּרוו, רעכענט מען, זאָל בעשטימט ווערען דער מלוכה-קאָנטראָליאָר לאַרינטאָוו אָדער דער וועג-מיניסטער רוזקאָוו.

אַנ׳אַנפֿראַגע וועגען „רעכטע״ צײַטונגען.

פּעטערבורג (ספּ. צום ל. ט.) די טרוראָוויקעס טראָגען אין גיכען אַרײַן אין דומע אַנ׳אַנפֿראַגע וועגען דעם, וואָס אין פֿיעל רעגיערונגס-אַנשטאַלטען צוזינגט מען די בעאַמטע אויסצושרײַבען „רעכטע״ צײַטונגען.

צום שולגין-פּראָצעס.

פּעטערבורג (ספּ.) די דעפּוטאַטען, וואָס זענען צוריקגעקומען פֿון קיעוו, ערקלערען, אַז דער דעפּוטאַט שולגין, וועגען וועלכען די צײַטונגען האָבען געשריבען, אַז ער זאָגט זיך כלומר׳שט אָב פֿון זײַן מאַנדאַט, קומט די קומענדיגע וואָך קיין פּעטערבורג.

אַרעסטירט אַ קאַרעכפֿאַנדענט.

ווען (ספּ.) ווי מען מעלדעט פֿון קאָנסטאַנטינאָפּעל, האָט מען דאָרט ארעסטירט דעם קאָרעספּאָנדענט פֿון דער „נ. פֿ. פּרעסע״ קינאַסט דערפֿאַר, וואָס ער האָט אָבגעדרוקט אַ שאַרף ארטיקעל נעגען די יונג-טערקען. מען האָט איהם ארויסגעזעצט אויף אַ פּראָצעס-ווייזישע שיף, וועלכע איז אָבגעגאַנגען קיין מאַרסײַל. ערשט דורך דער אַרײַנמישונג פֿון עסטרײַכישען באָטשאַפֿטער האָט דער נרויס-ווזיר ערלויבט דעם קאָרעספּאָנדענט צוריקצוקומען קיין קאָנסטאַנטינאָפּעל.

די פֿערפֿלײַצונג אין בראַזיליען.

ריאָדעזשאַנײַראָ (ספּ.) די פֿערפֿלײַצונגען נעהמען אין לאַנד אַן אַ האַראַקטער פֿון אַ קאַטאַסטראָפֿע, עס זענען דערטרונקען געוואָרען אַנ׳ערך 1000 פּערזאָן. דער גובערנאַטאָר פֿון שטאַט באַהיאַ האָט מודיע געווען, אַז די שטאַט באַהיאַ געפֿינט זיך פֿאָלשטענדיג אינטער׳ן וואַסער און אַז הונדערטער פֿון די אײַנוואָהנער זענען דערטרונקען געוואָרען.

באַהן-קאַטאַסטראָפֿע.

פֿראַנקפֿורט-אַם-מײַן (ספּ.) דאָ איז פֿאָרגעקומען אַ קאַטאַסטראָפֿע מיט אַ שנעל-צוג וואָס איז אָנגעקומען פֿון ניצאַ. עטלעכע וואָגאָנעס זענען בעשעדיגט געוואָרען. אַנ׳ערך 14 פּערזאָן זענען פֿערוואונדעט געוואָרען.

וויכטיג פֿיר ווייטע און נאָהנטע!
די הענטיגע וואָלע ווערד נעפֿעלט ערשטקלאַסיגער יודישער רעסטאָראַן
„Restaurant de Paris״
אין וואַרשע, בײַעלאַנסקא № 9
אין בעקוועמען לאָקאַל, עלעגאַנט אײַנגעריכטעט, לויט די נעשמאַק מאָדערנע היגיענישע אויסבעסערונגען. די קוך הערד זײַן אינטער אויפֿזיכט פֿון בערימטען פּעציאַליסטען קוכער.
מיט פֿלטונג אינהאַבער: ס. מאַלער עט ל. ראָזענבערג. 5416 2 1

„הזמיר״
מאַנצערט-זאַל דזיעלנע 18.
גראַנדיעזער
פּורים-קאָסטיום-באַל
אַ נאַכט אין
אחשורוש פּאַלאַץ.
5118

נעענען גוטע בעלאַהנונג.
נעהענדיג בעלטען טרוס 9 אַ זײַנער אָוועגד פֿון דער וסלאַדניע 23 ביז 67 איז פֿערלוירען געגאַנגען אַ גאָלדען דאַמען-זײַגעריל מיט אַ קײַמעל. דער עהרליכער פֿינדער ווערט געבעטען אויף נאָוואָמיעסקא 28 בײַ ז. ס. אולריך. 8918

Dr. Hugo Goldblatt
לײַטער דער אויגענקליניק דעם בלינדען-קוראַטאָריומס
פּעטריקויער שטר. 79
שפּרעכשטונדען פֿון 11—1 און פֿון 5—7.

א שטרייק אין לאנדאנער יודישען טעאטער.

(פון אונזער לאנדאנער קאר עספאנדענט).

א גרויסער טומעל אין יודישען טעאטער.— מאראם דיינע פיינטאן שטרייקט.—מאראם קאמינסקא ענטזאגט זיך צו שפיעלען צוליעב סימפאטיע צו איהר קאלעגין.— דער דירעקטאר פון טעאטער שלאגט זיך אין נאס.—

איך זאג אייך: נאט האט מיך געשטראפט, וואס איך טו אין דער לעצטער צייט נאר שרייבען וועגען יודישען טעאטער אין לאנדאן... און א טעאטער האבען מיר, וועגען וועלכען עס איז א דאנקען נאט דא וואס צו שרייבען, הלואי וואלט נאר אזוי פיעל פלאץ געווען.

פון מיין לעצטען ברייף וועט מען אך שוין קענען פארשטעלען די לאגע פון יודישען טעאטער אין לאנדאן.

ווי איך האב אייך שוין מיטגעטיילט נאסטראלירט איצט בײַ אונז די מאראם קאמינסקא. איהר קומען קיין לאנדאן האט ארויסגערופען אין אלע קרייזען די גרעסטע בעגייסטערונג, און איהר שפיעלען דיי אלע מאל, און דיי יודישע פרעסע איז יעדען טאג פערנומען מיט די פראגען און די תשובות פון בײדע צדדים.

מאראם פיינטאן האט פערפענטליכט איהרע פארערונגען צום דירעקטאר און יענער איז צומארנענס ארויס מיט א גלות-לאנגען ענטפער, וואו ער פאלט אן און ווארפט שטוין אויף זיין קאלעגין, וועלכע ער האט ערשט מיט אייניגע טעג צוריק רעקלאמירט אלס די „אייגע ציגע קינסטלערין פון לאנדאן" „אייער ליעבלינג" א. אז. וו.

דאס אלץ איז נאך נאר נישט. דער דירעקטאר אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואס מאראם קאמינסקא איז געקומען מיט איהר בעגלייטער דעם ליטעראט ה' וועריטע (ווייכבלאט) האט נעכטען (מ'טוואך) איינגעארדענט אין טעאטער אנ'אוועגד, וואו ה' וועריטע האט געזאלט געבען אייניגע „אינטימע פארלעזונגען" פון פרץ, שלום עליכם, און רייזין. בעת' דער פארלעזונג איז אבער פארגעקומען א טומעל, א הים געהענדיג נאכדעם בײַ נאכט פון טעאטער האט זיך דער דירעקטאר פון טעאטער געטראפען מיט א גרופע, וואס פיהרט די אונטערהאנדלונגען פאר דער מאראם פיינמאן, און עס איז געקומען אזוי ווייט, אז דער דירעקטאר (איך קאן זיך שוין מעהר נישט איינהאלטען, און מוז איך שוין אויסזאגען זיין כשר'ן נאמען) מ. דושאזעף קיזסלער (נישט דוד קעסלער חס וחלילה) האט זיך גענומען „פייטען" (אויף פראסט יודיש: שלאגען) אין מיטען גאס מיט איינעם פון דער גרופע.

עס פערשטעהט זיך, אז די זאך איז גלאט נישט אריבער, עס איז געקומען פאליציי, און ווייטשעפעל האט אין מיטען דער נאכט אויפגעכאפט זיך פון שלאף... ליהודים...

אין אלגעמיין פיהלט זיך אנ'אויפרעגענדע שטימונג צווישען עולם. מען ערווארט גרויסע סקאנדאלען צוליעב דעם, ווייל די יודישע פרעסע ווערט אויך זעהר שענדליך בעהאנדעלט פון יודישען טעאטער. עס האלט בײַ אזא שטופע, אז ס'זאל ערקלערט ווערען א כליבען אויף נאך איינינע פארשטעלונגען האט מאראם קאמינסקא ערקלערט, אז זי וועט פריהער נישט אנהייבען ווייטער צו שפיעלען ביז מ'וועט בעפריידיגען מאראם פיינמאן...

עס פערשטעהט זיך, אז דאס האט דעם ה' דיר עקטאר נישט געשמעקט, און ער מיט זיין „סוויטע" האבען נעמען ווירקען אויף מאראם קאמינסקא, אז זי זאל זיך נישט רעכענען מיט „די אלע זאכען" און שפיעלען ווייטער.

דער טומעל וועגען דעם שטרייק פון מאראם פיינמאן (און מיט איהר שטרייקען אויך הערר און מאראם זאץ) פערורסאכט זיך דערווייל אלץ מאל, און די יודישע פרעסע איז יעדען טאג פערנומען מיט די פראגען און די תשובות פון בײדע צדדים.

מאראם פיינמאן האט פערפענטליכט איהרע פארערונגען צום דירעקטאר און יענער איז צומארנענס ארויס מיט א גלות-לאנגען ענטפער, וואו ער פאלט אן און ווארפט שטוין אויף זיין קאלעגין, וועלכע ער האט ערשט מיט אייניגע טעג צוריק רעקלאמירט אלס די „אייגע ציגע קינסטלערין פון לאנדאן" „אייער ליעבלינג" א. אז. וו.

דאס אלץ איז נאך נאר נישט. דער דירעקטאר אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואס מאראם קאמינסקא איז געקומען מיט איהר בעגלייטער דעם ליטעראט ה' וועריטע (ווייכבלאט) האט נעכטען (מ'טוואך) איינגעארדענט אין טעאטער אנ'אוועגד, וואו ה' וועריטע האט געזאלט געבען אייניגע „אינטימע פארלעזונגען" פון פרץ, שלום עליכם, און רייזין. בעת' דער פארלעזונג איז אבער פארגעקומען א טומעל, א הים געהענדיג נאכדעם בײַ נאכט פון טעאטער האט זיך דער דירעקטאר פון טעאטער געטראפען מיט א גרופע, וואס פיהרט די אונטערהאנדלונגען פאר דער מאראם פיינמאן, און עס איז געקומען אזוי ווייט, אז דער דירעקטאר (איך קאן זיך שוין מעהר נישט איינהאלטען, און מוז איך שוין אויסזאגען זיין כשר'ן נאמען) מ. דושאזעף קיזסלער (נישט דוד קעסלער חס וחלילה) האט זיך גענומען „פייטען" (אויף פראסט יודיש: שלאגען) אין מיטען גאס מיט איינעם פון דער גרופע.

עס פערשטעהט זיך, אז די זאך איז גלאט נישט אריבער, עס איז געקומען פאליציי, און ווייטשעפעל האט אין מיטען דער נאכט אויפגעכאפט זיך פון שלאף... ליהודים...

אין אלגעמיין פיהלט זיך אנ'אויפרעגענדע שטימונג צווישען עולם. מען ערווארט גרויסע סקאנדאלען צוליעב דעם, ווייל די יודישע פרעסע ווערט אויך זעהר שענדליך בעהאנדעלט פון יודישען טעאטער. עס האלט בײַ אזא שטופע, אז ס'זאל ערקלערט ווערען א כאיקאט געגען יודישען טעאטער אין לאנדאן.

דערווייל קאכט זיך אין „שטעדטיל". הייגט, מארגען און איבערמארגען דארפען געגעבען ווערען דריי פארשיעדענע געזעלשאפטליכע אנשטאלטען, מיט דער בטיילי-גונג פון דער מאראם פיינמאן, און וועגען אנ'אויסגלייך איז נאך דערווייל נישטא וואס צו רעדען.

איך האב זיך געווענדעט צו בײדע יודישע קינסטלערינס, צו מאראם קאמינסקא און מאראם פיינמאן, אז זי זאלען מיר געבען אנ'ערקלערונג, וואס זיי זאלען מיר געבען צו טהון און ארויסזאגען זייער מיינונג, צו וואס פאר א רעזולטאט עס קאן ברייגען דער „שטרייק". דערויף האבען מיר בײדע ערקלערט, אז זיי ווייסען גארנישט וואס צו טהון. מאראם קאמינסקא זאגט, אז זי איז שוין אנגעסירט, און זי האט געגעבען דאס ווארט צו שפיעלען דא נאך איינינע פארשטעלונגען, און איצט איז זי אין א גרויסער פערלעגענהייט צוליעב דעם סטרייק פון איהר קאלעגין.

מאראם פיינמאן זאגט ווידער, אז א חוץ דעם, וואס דער דירעקטאר האט איהר נישט ערלויבט אויפפיהרען די אנאנסירטע פיעסע, האט ער איהר ערקלערט, אז מעהר ווי די העלפט געהאלטן וועט ער איהר נישט צאהלען. מאראם פיינמאן האט ביז איצט געגומען 20 פונט (200 רובל) יעצט וויל ער איהר מעהר נישט געבען ווי 10 פונט (100 רובל) א וואך, און דאס האלט זי נאך מעהר אב צוריקגעה, שפיעלען אין טעאטער.

בעת איך שרייב די דאזיגע שורות, שטעהט א גרויסער עולם פאר'ן טעאטער און מען רייסט זיך פון בײדע זייטען. אייניגע שרייען די אין גערעכט. די צווייטע ווידער זאגען, אז יענע זיינען גערעכט און דער טומעל פערהילכט ווייטשעפעל...

פאליציי היט אב דאס טעאטער, ווייל מען האט מורא פאר אנ'איבערפאל אויפ'ן דירעקטאר.

צום שלום וויל איך נאך בעמערקען מיין ה' דראקטאר פון „לאדזער טאגעבלאט", וועלכער שרייבט מיר, אז איך אלס פערטרעטער פון דער פרעסע זאל זיך געבען די מיה, אז מאראם קאמינסקא זאל מיטברייגען פון לאנדאן נוטע אייגרריקע. נו, איהר קאנט זיך שוין פארשטעלען די „אייגרריקע", וואס מען קאן פון לאנדאן מיטברייגען...

לאנדאן, י. שאיאס.

Lekarz-Dentysta
צאהן-ערצטין
ר. ראזענמאן
ניקאלאיעווסקא 50 עקע נאמראס
געווענטע אסיסטענטין בײַם צאהן-ארצט
האבערפעלד.
גיבט אן פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 8.
5080

טאג-נאכטיגען.

טענדענצען...

די שטימונג אין דער נעזעלשאפט איז אין פוילען א יודענפיינדליכע אנ'אנטיסעמיטישע; די לופט איז דורכגעזאפט מיט יודענהאס, מיט באיקאט-אידעען...

אויף דער פוילישער גאס הערשען באיקאט-לאזונגען; טענשענפיינדליכע געדאנקען פער'סמ'ן אלע מוחות...

איז דערום דען א חדוש, וואס אפילו אין נישט פוילישע קרייזען מאכען זיך א וועג טענדענצען געגען יודען?

צי עס איז פון מאדע וועגען, צי עס איז פון „פרינציפ" וועגען—אפילו נישט פוילישע פירמען שטרעבען הארט עס לאזט זיך נאר פון יודען צוצורוי-הען פרנסה און זיי צו דערווייטערן פון די לעבענס-צווייגען, וואו מען קאן עפעס פערדיענען...

וועגען דער בעוואוסטער ביכער-פירמע „קולטורא" איז אונז שוין אייניגע מאל אויסגעקומען צו רעדען.

— די דאזיגע נישט-פוילישע פירמע האט זיך איך געלאזט מיטשלעפען מיט'ן באיקאט-שטראם און דארט הער-שען' מיסטעמאטישע טענדענצען פון דערווייטערן יודען פון דער פירמע.

שולדיג דערין איז זיכער נישט די פירמע, נאר איהרע פערטרעטער אין פוילען, וועלכע זיינען אנגעשטעקט גע-ווארען פון דער באיקאט-עפידעמיע.

נאר ווי עס זאל נישט זיין—אזא טענדענץ איז צו בעמערקען...

דערווייל האט זיך ערשט די טענדענץ אנגעהויבען אין ווען מען וועט בע-ציייטענס נישט זעהען צו סהון געגען דעם, וועט זי זיך זיכער פערשטארקען...

איז דער פוילישער גאס הערשען באיקאט-לאזונגען; טענשענפיינדליכע געדאנקען פער'סמ'ן אלע מוחות...

איז דערום דען א חדוש, וואס אפילו אין נישט פוילישע קרייזען מאכען זיך א וועג טענדענצען געגען יודען?

צי עס איז פון מאדע וועגען, צי עס איז פון „פרינציפ" וועגען—אפילו נישט פוילישע פירמען שטרעבען הארט עס לאזט זיך נאר פון יודען צוצורוי-הען פרנסה און זיי צו דערווייטערן פון די לעבענס-צווייגען, וואו מען קאן עפעס פערדיענען...

וועגען דער בעוואוסטער ביכער-פירמע „קולטורא" איז אונז שוין אייניגע מאל אויסגעקומען צו רעדען.

— די דאזיגע נישט-פוילישע פירמע האט זיך איך געלאזט מיטשלעפען מיט'ן באיקאט-שטראם און דארט הער-שען' מיסטעמאטישע טענדענצען פון דערווייטערן יודען פון דער פירמע.

שולדיג דערין איז זיכער נישט די פירמע, נאר איהרע פערטרעטער אין פוילען, וועלכע זיינען אנגעשטעקט גע-ווארען פון דער באיקאט-עפידעמיע.

נאר ווי עס זאל נישט זיין—אזא טענדענץ איז צו בעמערקען...

דערווייל האט זיך ערשט די טענדענץ אנגעהויבען אין ווען מען וועט בע-ציייטענס נישט זעהען צו סהון געגען דעם, וועט זי זיך זיכער פערשטארקען...

איך דיי וואס שטעהן אין נאהענטע בעציהונגען מיט דער פירמע ליעבט דערום א חיב אייפמערקזאם צו מאכען די העכערע אינסטאנצען פון דער פירמע איך די אנטיסעמיטישע טענ-דענץ פון מאנכע פערטרעטער און פערוואלטערס.

וועט עס געטהון ווערען, וועט מען בעצייטענס פערהיטען דערערטער יי-דען פון צו פערליערען די פרנסה אין דער פירמע זינגער...

לאזאר י.

קופאן № 22

יעדער לעזער, וואס שטעלט צו אזעלכע 10 קופאנען בעקומט יעדע 2 וואכען א באנד

יודישע געשיכטע

(פון פראפעסאר גרעץ).

אלס פרעמיע פון „לאדזער טאגעבלאט" אנשטאט פאר 80 קאפ.

נור פאר 20 קאפ א באנד.

די געשיכטע וועט ענטהאלטען 12 שטארקע בענדער אנ'ערך פון 2000 דרוק-זייטען.

וועלט-נייעס.

דער סוף פון א מיל אגען-ירושה.

א יודיש טערטיל זאגט „געקומען נאך א ירושה אין מזרח בעצאהלען קבורה-געלד". אזא עהנליכער פאקט איז איצט פארגעקומען. אין נאוועסבער, ד. י, איז געווען א ירושה אין די צטשוגגען פון א מיליאנען-ירושה פון איי-נעם פרעמאן אין אמעריקא, דאס א פרוי, וועלכע איז נאך אין די מיידלישע יאהרען גע-פאהרען קיין אמעריקא און דארט חתונה גע-האט מיט א נענערשל אין איז געווען שטיין-רשך, איהר מאן איז שוין לאנג געשטארבען איצט איז זי אויך געשטארבען און האט איבערגעלאזט א ירושה פון 20 מיליאן מארק אין שאטאנאנא (אמעריקא) אין אזוי ווי זי האט געהייסען פון איהר פאטערס הויז דיע-מאן איז דעריבער קאנען זיך אלע די וואס הייסען אזוי אין זעגען מיט איהר געהען פערוואנדטס, אבראפען בונגע דער ירושה, די טעג זעגען אלע יורשים פון דעטשלאנד אריבערגעפאהרען קיין אמעריקא וועגען דער ירושה נאר זיי האבען דארט זיך דערוואוסט... אז אזא פרוי, א גענערשלין האט גארנישט עקזיסטירט דארט אינגאנצען אין אין גאנצען גענענד ווייסט קיינער נישט וואס אין וועגען דערויבער. די יורשים האבען אלזא נאך בחנם פערלוירען די הוצאות אויף צו פאהרען קיין אמעריקא אין צוריק.

צושפאלסונג אין יודענטום מוזען זיין פערענטוואָרטליך דיי, וועמענס אנטיציע עס האט אונז געברענגט צו דיס שריט.

מיר בעטען אונזערע דייטשע גלויבענס-גענאסען ווי פריהער צי ווייזען דעם נו'ען בײַשפיעל און אונטערשטיי-צין אָרטע און שוואכע- און ערמיילען סאציאלע הילף, און זעהען הויבען די גייסטיגע און זיטליכע קראפט צוויי-שען יודען. ס'איז פארהאן א בײַ-פעלד פאר די טעמינקיס לאמיר אר-בייטען אלס גוטע יודען און גוטע דייטשען.

אויף דער ערקלערונג זענען פארהאן בין 700 אונטערשריפטען פון זיי איך אזעלכע בזקאנטע נעמען ווי: ד"ר אלבערט אלבו, געהיימער יוסטיץ-ראט נאסעל, פראפעסאר ד"ר הערמאן כהן, ד"ר לודוויג גייגער, רודאלף מאסע, ד"ר פאאול נאטאן, קאמערץ-ראט ס. ל. נעטער ד"ר רושעים סימאן און פיעלע אנדערע אנגעזעהענע פארשטעהער פון דייטשען יודענטום.

אם אזוי נוצען אויס די דייטשע „יאהודים" דעם שפראכען-קאמפף אין פאלעסטינא, אום ווייער קולטורעל און נאציאנאל זיך אבצוזונדערן פון זייערע „ברודער פון אסטען". דער טאן פון פראפעסס שטעקס אבזיר מיט עפעס גאנץ אנדערש... ווער ווייסט, צי האט ער ניט דעם צוועק אויפמערקזאם צו מאכען די רעגיערונג אויף די „נעפעהר-ליכע אנשויאונגען" א. אז. וו. א. אז. וו.

מאשינען צווישען יודישע שניידערס, אדער שניידערקעס...

צוליעב געשעפט דארף מען האלטען יודען און מען האט זיי צוגענומען אין די אבטיילונגען פון דער פירמע, זיי איבערגעבען פערטרעטונגען א. אז. וו.

אונטער'ן אייגפלוס פון דער באי-קאט-בעוועגונג האט זיך אויך אין דער דאזיגער גרויסער פירמע ארייגענגב'עט די אנטיסעמיטישע טענדענץ און מען הויבט אן—צו ענטזאגען יודען...

דערווייל מאכט מען עס זעהר פאר-זיכטיג און אויך נישט אין אלץ ערטער.

אין די פיליעס פון באלוט, לטשל, האט מען קיין יודען נישט ענטזאגט פון זייערע פאסטענס און אויך אין אנ-דער פיליעס, וואס האב'ן סך יודי-שע קונדען האלט מען נאך צו ביסלעך יודען.

די טענדענץ איז אבער פארהאן.

דערווייל דריקט זי זיך אויס און ענטזאגען יודען פון די בעסערע פאס-טענס, ווי אויבער אינקאסענטעי, מען האט לעצטענס ענטזאגט אייניגע יודי-שע אנגעשטעלטע, וואס האבען יאה-רענלאנג געארבייט אין דער פירמע.

אין האט מען, למשל, די טעג גע-עפענט אויף שרעדניא גאס א נייע פיליע, וועלכע דארף דאך שטעהן אין מגא ומשא מיט יודען—האט מען דארט אויך קיין יודישע אנגעשטעלטע נישט צוגענומען...

שולדיג דערין איז זיכער די פירמע, נאר איהרע פערטרעטער אין פוילען, וועלכע זיינען אנגעשטעקט גע-ווארען פון דער באיקאט-עפידעמיע.

נאר ווי עס זאל נישט זיין—אזא טענדענץ איז צו בעמערקען...

דערווייל האט זיך ערשט די טענדענץ אנגעהויבען אין ווען מען וועט בע-ציייטענס נישט זעהען צו סהון געגען דעם, וועט זי זיך זיכער פערשטארקען...

אויף די וואס שטעהן אין נאהענטע בעציהונגען מיט דער פירמע ליעבט דערום א חיב אייפמערקזאם צו מאכען די העכערע אינסטאנצען פון דער פירמע אויף די אנטיסעמיטישע טענ-דענץ פון מאנכע פערטרעטער און פערוואלטערס.

וועט עס געטהון ווערען, וועט מען בעצייטענס פערהיטען דערערטער יי-דען פון צו פערליערען די פרנסה אין דער פירמע זינגער...

לאזאר י.

דער פראטעסט פון „דייטשע יודען" געגען צ'ונים זיען.

אין „בערלינער טאגעבלאט" און אין אנדערע בערלינער צייטונגען איז הייני-טיגען דאנערסטאג נעווען אבגעדרוקט פאלגענדער פראטעסט נעגען די ציו-ניסטען:

„די גרויסע פערשיינונג פון די דייטשע יודען זענען אין דער לעצטער צייט געשטערט נ'ווארען אין זייער הומאנער ארבייט דורך די ציוניסטישע אגיטאטארען. ציוניסטען זענען ארייגע-נעטרעטען אין נישט ציוניסטישע פער-איינען, נישט אום דארט פריעדליך צו ארבייטען נאר אום צו נעהמען די פעראנטוואָרטונג אונטער זייער הערשאפט און דארויך קומען ארויס סחלוקת און אונ-צופריעדענהייט. דער קאמפף פון די ציוניסטען נעהט שוין איבער אזוי ווייט, אז זי פאלען אן אויף די נישט-ציוניס-טען און בעלייריגען זיי.

די ציוניסטען ווילען שאפען אין יו-דענטום א נאציאנאל-יודישען שאוויניזם, וועלכער קאן אונז ברייגען צו מחלוקת און רייבונגען מיט אונזערע פריינדליכע מיטבירגער דייטשען, פון וועלכע מיר אונטערשיידען זיך נישט מ'הר ווי דורך אונזער גלויבן. איינצערייען אלע ציוניסטישע מעשים איז דא נישט דער ארט, דא ווילען מיר נאר אנהייבען אונזער שטעלונג נעגען זייערע נעפעהר-ליכע אנשויאונגען און די פאר'מען, אין וועלכע זיי ברעכען זיך אויס.

ווער עס וויל מיט אונז פריעדליך ארבייטען אין אונז ווילקאמען. מיט די ציוניסטען אבער צוזאמען צו ארבייטען, אפילו אויף די געביעטען, וואו מיר קעמפפען פאר אונזערע רעכט פאר אונזערע נייע אור רעליגיעזע אינ-טערעסען איז אנגעגליך זיך מיט זיי צו פעראייניגען. מיט בעדויערן מוזען מיר פעסטשטעלען דעם פאקט, אינ'ם אינטערעס פון יודישען כלל מוז גע-שאפען ווערען א מחיצה, און פאר דער וועלכער קאן אונז ברייגען צו מחלוקת און רייבונגען מיט אונזערע פריינדליכע מיטבירגער אין די אבטיילונגען פון אבטיילונגען פון דער פירמע, זיי בערעכען זיך אויס.

אין דער פיליע „קולטורא" איז אונז אויך געווען אין דער לעצטער צייט געשטערט נ'ווארען אין זייער הומאנער ארבייט דורך די ציוניסטישע אגיטאטארען. ציוניסטען זענען ארייג-נעטרעטען אין נישט ציוניסטישע פער-איינען, נישט אום דארט פריעדליך צו ארבייטען נאר אום צו נעהמען די פעראנטוואָרטונג אונטער זייער הערשאפט און דארויך קומען ארויס סחלוקת און אונ-צופריעדענהייט. דער קאמפף פון די ציוניסטען נעהט שוין איבער אזוי ווייט, אז זי פאלען אן אויף די נישט-ציוניס-טען און בעלייריגען זיי.

די ציוניסטען ווילען שאפען אין יו-דענטום א נאציאנאל-יודישען שאוויניזם, וועלכער קאן אונז ברייגען צו מחלוקת און רייבונגען מיט אונזערע פריינדליכע מיטבירגער דייטשען, פון וועלכע מיר אונטערשיידען זיך נישט מ'הר ווי דורך אונזער גלויבן. אויסצוריעטען אלע ציוניסטישע מעשים איז דא נישט דער ארט, דא ווילען מיר נאר אנהייבען אונזער שטעלונג נעגען זייערע נעפעהר-ליכע אנשויאונגען און די פאר'מען, אין וועלכע זיי ברעכען זיך אויס.

ווער עס וויל מיט אונז פריעדליך ארבייטען אין אונז ווילקאמען. מיט די ציוניסטען אבער צוזאמען צו ארבייטען, אפילו אויף די געביעטען, וואו מיר קעמפפען פאר אונזערע רעכט פאר אונזערע נייע אור רעליגיעזע אינ-טערעסען איז אנגעגליך זיך מיט זיי צו פעראייניגען. מיט בעדויערן מוזען מיר פעסטשטעלען דעם פאקט, אינ'ם אינטערעס פון יודישען כלל מוז גע-שאפען ווערען א מחיצה, און פאר דער וועלכער קאן אונז ברייגען צו מחלוקת און רייבונגען מיט אונזערע פריינדליכע מיטבירגער דייטשען, פון וועלכע מיר אונטערשיידען זיך נישט מ'הר ווי דורך אונזער גלויבן. אויסצוריעטען אלע ציוניסטישע מעשים איז דא נישט דער ארט, דא ווילען מיר נאר אנהייבען אונזער שטעלונג נעגען זייערע נעפעהר-ליכע אנשויאונגען און די פאר'מען, אין וועלכע זיי ברעכען זיך אויס.

ווער עס וויל מיט אונז פריעדליך ארבייטען אין אונז ווילקאמען. מיט די ציוניסטען אבער צוזאמען צו ארבייטען, אפילו אויף די געביעטען, וואו מיר קעמפפען פאר אונזערע רעכט פאר אונזערע נייע אור רעליגיעזע אינ-טערעסען איז אנגעגליך זיך מיט זיי צו פעראייניגען. מיט בעדויערן מוזען מיר פעסטשטעלען דעם פאקט, אינ'ם אינטערעס פון יודישען כלל מוז גע-שאפען ווערען א מחיצה, און פאר דער

די שרעקליכע סודות.

א זעלטענע שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען.

(309) בעארבייט פון ל. שרייבער.

רושעני איז געזעסען פערקלערט און געקוקט איהר חתן אין די אויגען, הערענד ער האט גערעדט. ווי שען ער איז איצט געווען! ווי האבען זיינע אויגען געפינקעלט, ווי האט געשטראהלט זיין געזיכט בשעת ער האט פערטיידיגט זיין פאלק! און ווי אמת'דיג, אויפריכטיג און איבערצייגענד זיינע ווערטער האבען געקלונגען.

בלאך האט זיך דערווייל צעהיצט און ווייטער גערעדט:

— יא, דעם יודישען נייסט, דער יודישער נשמה זענען פערבערעכט פרעמד און מעהר ווי אלץ איז איהם פרעמד רציחות און מארדען. טעגען אלע שינאי ישראל האלטען אין אין שרייען וועגען אונזער אכזריות, ווענען אונזער בלוט-דורשטיגקייט, — בײַ א יודען רופען די דאזיגע ווילדע נעשרייען ארויס נאר א ווהרהטיגען שמייכעל אויף די ליפען, ווייל קיינעם עקעלט נישט אזוי בלוט און בלוט-פערגיעסונג ווי דעם יודען. דאס בעווייזט אייך די טעגליכע תראניק, די סטאטיסטיק, דאס לעבען אליין, נאר טאטער איז דאס אייך וועניג, נעהמט אונ-ער נעשיכטע. הען איך האב א שטימע, וואס זאל קלינגען פון אין עק וועלט ביז'ן אנערע'ן, וואלט איך מיט'ן גאנצען כח אויסגעשריען:

„איהר אלע, וואס איהר ווייסט נאר צו רעדען שלעכטס וועגען יודען, איהר אלע, וואס גלויבט אין די דאזיגע ווילדע אומענשליכע העצעס, איהר אלע וואס איהר גלויבט נישט אפען, צייגט לט איהר אבער דערין אין הארצען, אז בכלל אלע נישט-יודען, וואס קענען דעם יודען צו וועניג, ווי אויך איהר אלע יודישע זהן און טעכטער, וואס די יודישע נשמה איז אייך פרעמד, ווי אנ-דערע נישט יודען, — איהר אלע נעהמט אונזער יודישע געשיכטע, לייענט זי, פארשט זי, פארשט זי, פערגלייכט זי מיט'ן נייסט פון אנדערע פעלקער און איהר וועט אייגעהן, אז קיין פאלק זענען פערבערעכען און רציחות אזוי נישט דערווייל, ווי דעם יודישען פאלק! איהר וועט אייגעהן, אז דאס יודישע פאלק איז בילליכט דאס אייניגע, וואס זין טויענדער-יאהרינג געשיכטע איז נישט, ווי בײַ פיעל אנדערע פעלקער, גענרינ-דעט אויף שרעקליכע פערברעכען, פאלשקייטען און רציחות, נאר אויף די אייביגע יסודות פון אמת, גערעכטיגקייט און אייביגען יושר! און דאן ערשט וועט איהר אלע אייגעהן, וואס פאר א מורא'דיגען אונרעכט מען טהוט אונז. ווען מען וואר'פט אונז פאר פערברעכען, ווען מען בעשולדיגט אונז אין אכזריות'דיגע רציחות.

ער איז געבליעבען ציען ערשעפט פון אייפרעגונג, דער אין זיין הארצען האבען זיך גע-פעגט טויזענד וואונדער, פערזענליכע און היסטאריש, דערשאה-נענדיג זיך, ווייזעל דאס יודישע פאלק האט זיך אנגעל טען פון פרעמדע פער-ברעכען, פון פרעמדע רציחות און פון פאלשע בעשולדיגונגען אין יודישע פער-ברעכען און יודישע רציחות...

— זענט איהר אלזא איבערצייגט, אז אייער פאטער איז אין קיין פאל נישט ערמארדעט נ'ווארען פון קיין יודען? — האט איהם רושעני שטיל-טרויעריג געפרעגט.

— אה! — האט ער אויסגערופען און זיך אויפגעהאפט פון זיין פער-טראכטקייט. ער האט אבער פערשטאנען די ליפען פערבייסען. ער האט זיך דער-מאהנט, אז דער יענינער, וועלכער איז זיכער זיין פאטער'ס מערדער, מערדער העכט, איז דאך אויך געווען א יור...

א יור? איז עס מעגליך?

— איך וויס נישט! — האט ער ענדליך אויסגערופען. — איך קאן עס נישט זאגען אויף זיכער. מיר גלייבט זיך נישט, אז ער זאל האבען א יור גע-ווען, עס לענט זיך מיר אויפ'ן שכל נישט... נאר אויב יא... אויב דאס וועט זיך פארט ארויסווייזען אלס פאקט, דאן איז ער געווען אנ'אויסנאהם, א שרעקליכער אויסנאהם פון מיליאנען, פילייכט פון מיליארדען...

און בײדע זענען געבליעבען ווייטער טרויעריג. בלאך דערפאר, ווייל ער האט דאך געטוזט גלויבען, אז זיין פאטער'ס מערדער איז א יור... און רושעני דערפאר, ווייל אויב בלאך איז געווען פון מערדער איז א יור... אין דער מערדער איז געווען איהר פאטער, אלזא נישט קיין יור...

— נאר. — האט זי זיך אין הארצען געטרייסט, — אויב דער מערדער איז געווען נישט קיין יור, מוז עס דאך זיין מיין פאטער?...

דעם זעלבען אויגענבליק איז אויך אין מרדכי בלוישטיין'ס הויז פארגעקומען ווהר א איבערראשענדע סצענע. עס איז געווען א אויגענבליק פון חול-המועד פסח. און צו די בלוישטיינ'ס זענען געקומען בעקאנטע און גוטע פרייד צו פערברענגען א בישעל צוזאמען. אין שטוב איז געווען גענוג פ'עהליך, נאר מרדכי בלוישטיין איז געווען ערנסטער און פערטראכטער ווי געוועהנליך און האט פון צייט צו צייט געהאפען פערוואנדטע בליק'ן אויף נעמי'ן, די אייניציגע, וואס איז געזעסען אין א ווינקעל פערטרויערט און זיך נישט בעטייליגט אין דער אלגעמיינער פרעה-ליכקייט. מרדכי בלוישטיין האט שוין געוואוסט דעם גאנצען אמת פון דער אלגעמיינער פסח'דיגען גאסט, און דעריבער האט ער איצט גוט פערשטאנען, וואס מען טאכטערס הארצען קומט פאר.

און בײַ נעמי'ן אויפ'ן הארצען איז ווירקליך געווען גארנישט פרעהליך. נישט אזוי לייכט איז עס איהר אנגעקומען אויך נאכדעם, ווי ער האט געהאלט א ווארט ווערען, האט זי האט גוט געפ'עהלט, אז זי סוז אזוי אויסגעשפיעלען א צווייטע וואכען אין איהר אויגען איהר ווייטער אויסגעשפיעלט. אין אזוי ווי ס'איז שוין פאלד א הודש אנאנסירט, וועט זי ערקלערען א שטרייק דעם ה' דירעקטאר.

אונזער ה' דירעקטאר האט זיך אבער דאס מאל נישט אפגעשראקען. „איך האב מיט מאראם קאמינסקא און איך לאך פון אלעמען"...

מאראם קאמינסקא האט שוין אבער איהרע נאסטראל-פארשטעלונגען געענ-דיגט (זי האט געהאט א קאנטראקט בלויז אויף נייג אויפטריטען) און אזוי ווי די דירעקציע האט פערלאנגט, אז זי זאל

Nº 22 קופאן

יעדער לעזער, וואס שטעלט צו אזעלכע 10 קופאנען בעקומט יעדע 2 וואכען א באנד

יודישע געשיכטע

(פון פראפעסאר גרעץ).

אלס פרעמיע פון „לאדזער טאגעבלאט" אנשטאט פאר 80 קאפ.

נור פאר 20 קאפ א באנד.

די געשיכטע וועט ענטהאלטען 12 שטארקע בענדער אנ'ערך פון 2000 דרוק-זייטען.

וועלט-נייעס.

דער סוף פון א מיל אגען-ירושה.

א יודיש טערטיל זאגט „געקומען נאך א ירושה אין מזרח בעצאהלען קבורה-געלד". אזא עהנליכער פאקט איז איצט פארגעקומען. אין נאוועסבער, ד. י, איז געווען א ירושה אין די צטשוגגען פון א מיליאנען-ירושה פון איי-נעם פרעמאן אין אמעריקא, דאס א פרוי, וועלכע איז נאך אין די מיידלישע יאהרען גע-פאהרען קיין אמעריקא און דארט חתונה גע-האט מיט א נענערשל אין איז געווען שטיין-רשך, איהר מאן איז שוין לאנג געשטארבען איצט איז זי אויך געשטארבען און האט איבערגעלאזט א ירושה פון 20 מיליאן מארק אין שאטאנאנא (אמעריקא) אין אזוי ווי זי האט געהייסען פון איהר פאטערס הויז דיע-מאן איז דערווייל אלע מאל, און דיי יודישע פרעסע איז יעדען טאג פער-נומען מיט די פראגען און די תשובות פון בײדע צדדים.

מאראם פיינמאן האט פערפענטליכט איהרע פארערונגען צום דירעקטאר און יענער איז צומארנענס ארויס מיט א גלות-לאנגען ענטפער, וואו ער פאלט אן און ווארפט שטוין אויף זיין קאלע-גין, וועלכע ער האט ערשט מיט אייניגע טעג צוריק רעקלאמירט אלס די „אייגע ציגע קינסטלערין פון לאנדאן" „אייער ליעבלינג" א. אז. וו.

דאס אלץ איז נאך נאר נישט. דער דירעקטאר אויסנוצענדיג די געלעגענ-הייט, וואס מאראם קאמינסקא איז גע-קומען מיט איהר בעגלייטער דעם ליטעראט ה' וועריטע (ווייכבלאט) האט נעכטען (מ'טוואך) איינגעארדענט אין טעאטער אנ'אוועגד, וואו ה' וועריטע האט געזאלט געבען אייניגע „אינטימע פארלעזונגען" פון פרץ, שלום עליכם, און רייזין. בעת' דער פארלעזונג איז אבער פארגעקומען א טומעל, א הים געהענדיג נאכדעם בײַ נאכט פון טע-אטער האט זיך דער דירעקטאר פון טעאטער געטראפען מיט א גרופע, וואס פיהרט די אונטערהאנדלונגען פאר דער מאראם פיינמאן, און עס איז געקומען אזוי ווייט, אז דער דירעקטאר (איך קאן זיך שוין מעהר נישט איינהאלטען, און מוז איך שוין אויסזאגען זיין כשר'ן נאמען) מ. דושאזעף קיזסלער (נישט דוד קעסלער חס וחלילה) האט זיך גענומען „פייטען" (אויף פראסט יודיש: שלאגען) אין מיטען גאס מיט איינעם פון דער גרופע.

עס פערשטעהט זיך, אז די זאך איז גלאט נישט אריבער, עס איז געקומען פאליציי, און ווייטשעפעל האט אין מיטען דער נאכט אויפגעכאפט זיך פון שלאף... ליהודים...

אין אלגעמיין פיהלט זיך אנ'אויפ-רעגענדע שטימונג צווישען עולם. מען ערווארט גרויסע סקאנדאלען צוליעב דעם, ווייל די יודישע פרעסע ווערט אויך זעהר שענדליך בעהאנדעלט פון יודישען טעאטער. עס האלט בײַ אזא שטופע, אז ס'זאל ערקלערט ווערען א כאיקאט געגען יודישען טעאטער אין לאנדאן.

דערווייל קאכט זיך אין „שטעדטיל". הייגט, מארגען און איבערמארגען דאר-פען געגעבען ווערען דריי פארשיעדענע געזעלשאפט-ליכע אנשטאלטען, מיט דער בטיילי-גונג פון דער מאראם פיינמאן, און ווענען אנ'אויסגלייך איז נאך דערווייל נישטא וואס צו רעדען.

דערווייל קאכט זיך אין „שטעדטיל". הייגט, מארגען און איבערמארגען דאר-פען געגעבען ווערען דריי פארשיעדענע געזעלשאפט-ליכע אנשטאלטען, מיט דער בטיילי-גונג פון דער מאראם פיינמאן, און ווענען

וואס הערט זיך אין לאדז׳.

וועגען בעשטעטיגען די גמינע האהלען.

ווי עס איז שוין געווען בײַ אונז גע־מעלדעט, זענען אין דער נובערניע אנ־געקומען אײַנינע פראטעסטען און זשא־לאבעס אויף די לעצטע גמינע־וואהלען.

דער פעטראָקאָווער נובערנאטאר, העלכער איז איצט צוריקגעקומען פון פעטערבורג, האט פאנאנדערקלייבענדיג אלע פראטעסטען, זײַ צוריקגעשיקט דעם לאדזער מאגיסטראט אויף צו אונטערזוכען.

פון דער דאזיגער אונטערזוכונג און פון דער מײַנונג פון מאגיסטראט וועט געוויסערמאסען זײַן אפהענגיג די בע־שטעטיגונג פון די דאזיגע־וואהלען.

וועגען א סאניטאר־אבטײַלונג ביים מאגיסטראט.

ווי מיר האבען שוין געהאט מיטגע־טײַלט, האט דער היענער מאגיסטראט אויף א זיצונג געהאט בעשלאסען צו בילדען א ספעציעלע סאניטאר־אבטײַלונג און דעם דאזיגען בעשלוס ארויבערגע־שיקט דעם פעטעריקאווער נובערנאטאר צו בעשטעטיגען.

דער פעטעריקאווער נובערנאטאר האט פרינציפיעל מסכים געווען צו דעם דא־זיגען בעשלוס און האט איצט פער־אָרדענט אויסצואַרבײַטען נעניע פרטים פון דאזיגען פראיעקט.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איז אין מאגיסטראט פאָרגעקומען א זיצונג, אויף וועלכער עס איז אויסגעוועהלט געווא־רען א קאמיסיע דעם פראיעקט נעניע אויסצוארבײַטען. אין קאמיסיע זענען אריין די שטאָטראטען: זינמונד ריכ־נער און ד״ר האטען; די שטאדט־דאָק־טוירים: נאדסקי, ברושאָזשאָווסקי, לו־טשינסקי און ד״ר באָגוסלאָווסקי, ווי אויך די ה״ה אָטאָ בערנהארד און אדאם נעבעלסקי.

פערשידענעס.

קיין לאדז זענען געקומען צופאָהרען: דער פרעזעס פון פעטעריקאווער אָקרו־שנאי־סוד, ווירקליכער סטאטס־ראט וואלקאוו און דער וואַרשויער טאמאזשעוו־אינספעקטאר, ווירקליכער סטאטס־ראט טאבאנטעוו.

— פאר זײַער 5 יאהרען דיענסט האבען 53 פאליציסטען בעקומען נע־שאנקען זילבערנע מעדאלען.

— דער פעטעריקאווער נובערנאטאר האט ערלייבט דעם פעראײַן צו העל־פען ארמע יודישע קינדער „ניעדאלא דזשעמשיצנא״ אײַנצוואָרדען דעם 14 פעברואר א באל־ראאוט אין גרויסען קאָנצערט־זאל.

— דער פעראײַן צו קעמפען גע־גען שכרות האט זיך געווענדעט צום פעטעריקאווער נובערנאטאר מיט א התחדלות וועגען גרינדען א ביבליאָטעק.

— מארגען, מאנטאג וועט פאָרקו־מען די גענעראל־פערזאמלונג פון די אקציאָנערען פון דער אקציענגעזעל־שאפט „ל. ליפשיץ״.

— אין לאדז האט די פאליציײַ קאָנ־פיסקירט א טראנספאָרט בײַלים־זשע־מאנען.

— דער דירעקטאָר פון שטאָדטישען גימנאזיום, פרעאָבראזשענסקי און דער שטאָדט־ארכיטעקטאָר רײַפערוווסקי זע־נען ארויסגעפאָהרען קײַן וואַרשוי צום קוראטאָר, אז ער זאל בעשטעטיגען דעם פלאן פון אויסבויען אנ׳אײַנען הויז פאר׳ן גימנאזיום.

— דער נאטשאלניק פון דער זעמ־סקער וואך פון לאדזער אויעזד, קאפיטאן באָיקעוויטש הייט געמאכט א רײַה רע־וויזיעס אין די ראדאנאשטשער פאבריי־קען. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין די קלײַנע אפרעטורען און פארבע־רײַען איז מען עובר אויף די סאניטאר־טעכנישע פעראָרדנונגען.

— די השתדלות פון די לאדזער פאבריקאנטען בײַם פערקעהרס־מיני־סטעריום, אז די וואַרשוי־ווינער באהן זאל פערגרעסערן די צאָהל פון וואגא־נעס אויף איבערצופיהרען קויהלען, האט געהאט עראָפלג. דאס מיניסטעריום האט פעראָרדענט 30 נײַע קויהלען־וואגאנעס צו פערגרעסערן אויף דער לינע פאר לאדז.

— אין דער אויעזדנער קאנצעלאריע האבען פארגעסטערן העכער 100 נײַע סאָלטיסעס פון די דערפער פון לאדזער אויעזד אבגענעבען זײַער שבועה.

— די פעטעריקאווער גובערנסקע פער־וואלטונג האט ערלייבט א געוויסער מאריע קראקאווסקא צו גרינדען א טע־באנישע פארבערײַ אויף פאָלודניאָווא 64 און א געוויסען יצחק קרויזע — צו גרינדען א שטרומף־פאבריק אויף נאָווא־ציענעל־ניאנא 36.

— די בוי־טעכנישע קאָמיסיע האט בעזוכט אײַנינע נײַע אינדוסטריע־אונ־טערנעהטונגען און געפונענדיג אלץ אין אָרדנונג, זײַ ערלייבט צו עפענען.

— נעכטען אין אָוועד איז אין לאָ־קאל פון קאמי־פעראײַן אונטער׳ן פאר־זיץ פון ה׳ לעאָן דען פאָרגעקומען די יעהרליכע גענעראל־פערזאמלונג פון די מיטגליעדער פון דער אסעקוראנץ־קאסע בײַם קאמי־פעראײַן.

אויספיהרליכער — מארגען.

אנ׳אכזריות׳דיג פעד־ברעכען.

אויף זאגאריניקאָווא נאס נושט הויס פון וואלד זײַנען אײַנגעוויקלט איטפעקאנטע בענאנען אנ׳אכזריות׳דיג פערברעכען, וועגען וועלכען מור קאָ־ען מעלדען פאָלגענדעס:

דער באחיבעדיגענטער אוהאז אדריאנאָוו, וועלכער וואוינט אויף פאנסקא 67 און פאר־נעבטערן און אײַנער געווען אויף זאגאינו־קאָווא נאס בײַ זײַנעס א בעקאנטע׳ן צו גאסט. נעהענדיג ארום 10 א זייגער אין אָוועד א היים, זענען אויף איהם צוויי אויסבעקאנטע אנ־פאלען נושט הויס פון וואלד אין טוט־טעטע געגענשטענדע געגיסען איהם תיקען אויבער׳ן קאָפּ, אזוי אז ער איז געבלויבען אהן בעוואוסטזין ליגען אויף דער ערד...

ווען א, איז א בופעל געקומען צו זיך, האט ער בעמערקט, אז מען האט בײַ איהם אלע זײַנע קלידער צוגענומען און א נאקע־טען אום אויפערנעלאָזען, בעדעקענדיג איהם מיט א שטאטע.

ער האט נעמאכט א נואלה, עס זענען זיך צוזאמענגעלאָפען טענשען, נאר פון דו פערברעכער איז קיין שום שפור נוט געווען.

דו פערברעכער האבען בײַ איהם צינע־רויבט 38 רובל געלד, א זייגער מיט א קייט, זײַן פאספארט און פערשיעדענע זאַ־כען. דאן האבען די פערברעכער פון איהם אראָפּגערעסען זײַנע קלידער און אפילו זײַן העמד און איהם מאכענדיג אנינע וואונדען און קאָפּ, האבען זײַ איהם אויפגעגעלאָזען און א בעוואוסטלאָזען צושטאנד און זענען ענטלאָפען.

באַרטהערצינע מענשען האבען איהם אריינגעגעבען צו זיך, איהם גענומען אָם אָנציטרין און צו איהם ארויסגערופען א דאָקטער, וועלכער האט איהם פערבאנדען־דשורט דו וואונדען.

וועגען נרויזאמען פערברעכען האט מען סוטגעטיילט דער פאָלוצי, וועלכע בעטיהט זיך דו פערברעכער צו אַרעסטירען.

זעלבסטמארדען.

אויף רזשנאָווסקע № 1 האט א געוויסער באָלעסלאוו מארעק, 20 יאהר, אויסגעטרונ־קען סם טוט׳ן צוטיק צו בעגעהן זעלבסט־מארד. מען האט צו איהם ארויסגערופען פאנאָאוויע, וועלכע האט איהם אבגעפיהרט און אלעקסאנדר־שפּוטאָל.

— אין רעסטאָרען אויף ריג זאַדניא און קאנסטאנטינער האט פרײַטאג אן אלטער זיך פער׳סם׳ט א געוויסער פיאטר פריסקי, 28 יאהר. פאנאטאיץ האט איהם אָבגע־פוהרט אין אלעקסאנדר שפּיטאָל.

אַרעסטירטע גנבים.

דער נעחאָם־פאָלוצי האט זיך אנגעגע־בען צו אַרעסטירען דו גנבים, וואס האבען אין דער נאדדעראבע פון „טהאליא טעאטער״ צינע׳נגב׳ט איינינע פאלטאס, דו גנבים האבען זיך ארויסגעוועזען אלס דע־19־יאהרינער רובארד פרונזעל און דער 17 יאהרינער יוזעף פאספיעק.

לעצטע ניעס.

א יובילעאום פון דער „צווײ־קעפיגער״ ארגאניזאציע.

קיעוו (ספ.) נעכטען האבען די „צווײ־קעפיגע״ געפײַערט דעם 7־יעהרי־גען יובילעאום פון דער עקזיסטענץ פון זײַער ארגאניזאציע. ס׳איז געמאכט געוואָרען א מימינג, איז וועלכען ס׳האָ־בען זיך בעטײַלינט 500 פערזאָן, דאָ־רונטער זאמיסלאָווסקי, טשאפלינסקי, דער מיטגליעד פון קיעוער סודבענער פאלאטע טוטקעוויטש, שולגינס בע־שולדיגער, געהילף־פראָקוראָר אלעק־סאנדראוויטש א. אנד.

גאָלובינאָוו האט געעפענט דעם מי־טינג מיט א רעדע, אין וועלכער ער האט געלייבט זאמיסלאָווסקי׳ן און טשאפ־לינסקי׳ן, וואס מיט דעם „כלאנג פון יודישען געלד האט מען נישט איבער־געקויפט״.

זאמיסלאָווסקי האט אין זײַן רעדע אנגעוויזען, אז דער בײַלים־פראצעס האט געבראכט דערצו, אז דאס לאנד איז געוואָרען רעכטער.

לאָנדאָן (ספ.) די ענגלישע סופ־ראזשיסטקעס האבען זיך צוטײַלט אין צוויי לאגערן. די סבה דערפון איז, וואס בײַדע אנפיהרערינס פון די סופראַ־זשיסטקעס, די שוועסטער כריסטאבעל און סילוויא פאנקהרסט, האבען אנגאנ־צען איבערגעסען אלס אנהאנגער פון די סיסטעם פון פרייע לאָזונג.

רעדאקטאר: י. אונגער.
פרויסנעבער: ע. האמבורגסקי. א. טענענבוים.

גרויסעס טהעאטער
דיר. י. זאנדבערג.

דו גרויסע ראסישע אפערעטע ווי״לע ווערט יעדעס מאל מיט א גרעסערען ערפאָלג געשפּילט

ליובעלע קנאק-ניסעל

אין דער אָפּערעטע בעטײַליגען זיך די בעסטע קרעפטע פון אונזער בעוואוסטען אנסאמבל מיט ה׳ לעבעדיגע אלס ליובעלע קנאק-ניסעל.

מארגען מאניאג, 17-טע פעברואר פארשטעלונג פאר׳ן אכטער גאסטראָל פון׳ם בעוואוסטען ענגלישען סטאר, דירעקטאָר פון׳ם לאנדאָנער פאוויליאָן-טהעאטער

מר. מאָרריס וואקסמאן

אין דער בעליעבטער אָפּערעטע

דוד׳ס פידעלע

די הויפט-ראָלע „דוד״ אונזער ליעבער גאסט מר. מאָרים וואקסמאן.

בילעטען בײַ זעהר בילליגע פרײַזען פון 15 ביז 90 קאָפּ. בעקומט סדר הײַם ביז מארגען 5 א הײַנער נאָכמיטאָג אין טאגאזין פון ה׳ ליקערמאן, דזיעלנא 2 און אין לאָקאל פון׳ם קלוב זשודאדזקא 5 №.

אנאָ׳ם! דינסטאָג דעם 28 יאנואר / 10 פעברואר 1914 צום

בענעפיס

פון דער בעוואוסטער און בעליעבטער חאראקטער-שוישפּיעלערין מאדאם

מ. סיעראצקא
(באריסאווא)

ווערט גענעבען

א גרויסער הומאָריסטישער איינאקטער אוועגד

ס׳ווערט געשפּיעלט מיט׳ן אנטהייל פון די בעסטע קרעפטע פון אונזער אנסאמבל מיט דער בענעפיציאנטין אין די הויפט-ראָלען פאָרגעגעדע קאָמישע אָפּערעטען

1) חינכע-פינכע — דער 1-טער אקט. חינקע־ די בענעפיציאנטין.

2) פופכען — אין צווײ־טען אקט. דער 2-טער אקט. לאָרא—די בענעפיציאנטין. אויפגעפיהרט פון פרל. אריעל און ה׳ לעבעדיעוו

3) די רעכין אלס אקטריסע — א גרויסער לאך-וואָדעוויל אין 1 אקט מיט געזאנג פון קופטין. די אויקאָמישע ראָלע „די קעכין״ — די בענעפיציאנטין.

4) א גראנדיעזער דיווערטיסמענט — מיט אנטייל פון פרל. ס. ערנקל, הערען מיכאלעווסקי, בערטאן, ליבערזון און די בענעפיציאנטין אויספיהרליכע אין די פראגראמען.

בעמערקונג: יעדער אײַנצעלנער וואס קויפט א בילעט הויך גאלעריע בעקומט גראטיס א פאטאגראפישעס בילד פון דער בענעפיציאנטין אין פערשידענע פאזען אלס אָבדיקען.

די יעהרליכע פערזאמלונג פון „האנדווערקער-קלוב״.

(ג) נעכטען אין אָוועד אין אין לאָקאל פון האנדווערקער-קלוב (זא־ווארזקא 5) פארנעקומען די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג פון די מיטגליע־דער פון האנדווערקער-קלוב, צו וועל־כער׳ס׳זענען געקומען אנ׳ערך 200 מיטגליעדער.

די פערזאמלונג עפענט ה׳ שטיפּ, אלס פאָרזיצענדער ווערט דערוויל גע־וועהלט ה׳ ד״ר לעאָן קלאטשקין, וועל־כער לאדעט אײַן אלס אסעסאָרען די ה״ה אינ׳שינער ראבינאָוויטש, פיעניאנ־דזשעק, פאקראי און אינזש. הורוויטש, אלס סעקרעטאר ה׳ ד״ר א. לעווין.

לויט׳ן פארשלאג פון פארזיצענדען עהרט די פערזאמלונג דורך אויפשטעהן דעם אנדענקען פון די פערשטאָרבענע מיטגליעדער משה גראָוע, שוואבסקי און רונדשטיין.

דער פארזיצענדער בעט די פערזא־מעלטע זיך רוהיג צו פערהאלטען אין ערנסט בעטראכטען די פראגען וואס שטיהען אויף דער טאגעסאָרדנונג.

ה׳ לעאָן ליפשיץ לייענט פאר דעם טעטיגקייטס-בעריכט פון פערגאנגענעם יאהר, פון וועלכען ס׳איז צו זעהען, אז די טעטיגקייט פון האנדווערקער-קלוב פאר׳ן פאָרגען יאהר, איז געווען א שוואכע און שוילדיג אין דעם איז די ניט-פאסיגע צוזאמענשטעלונג פון דער פערוואלטונג, אין וועלכער עס האט געהערשט פערזענליכע סכסוכים, וואס ס׳האט פאראלזירט די טעטיגקייט פון׳ם קלוב.

דער רעפערענט געפינט, אז פיעל זענען אין דעם שולדיג איך די מיט־גליעדער, וועלכע זענען נישט געקומען צו הילף דער פערוואלטונג און זאנאר נישט געהעריג ערפילט איהרע בעשלו־סען. אלס בײַשפּיעל ווײַזט דער רע־פערענט אן איף דער אנקעטע-קאמיסיע וועגען צושטאנד פון די יודישע האנ־ווערקער, וועגען דער נעגענזײַטיגער אסעקוראנץ-קאסע א. ד. ג. צו וועלכע די מיטגליעדער האבען זיך אפאטיש בעצויגען, דער קלוב האט זיך אויך נע־פונען אין א שלעכטער מאטעריעלער לאגע צוליעב דעם, וואס פון די העכער 500 הונדערט מיטגליעדער האבען גע־צאהלט פינקטליך זײַער בײַטראג קוים 113 פערזאָן, די איבריגע האבען גע־צאהלט ניט פינקטליך אדער איינגאנצען ניט געצאהלט. דאן געהט דער רעפע־רענט איבער צו דער קולטור-קאמיסיע, וועלכע האט אין פערלויף פון די לעצ־טע דרײַ חדשים ארויסגעוויזען זעהר א נוצליכע טעטיגקייט מיט׳ן איינארדנען פארל׳ זונגען איבער האנדווערקער-פרא־גען, אלגעמײַנע טעמעס, פון דער קלוב־ביבליאָטעק האבען גענומען צום לעזען ביכער רוסיש און פוילישע 500, יודישע בלויז 356 א. אז. וו.

ה׳ אינזשינער לעבענהאפט איז מסכים צום ערשטען רעדנער, אז שולדיג אין דער אונפריכטבארקייט פון׳ם קלוב איז פון אײַן זײַט די רײַסערײַען צווישען די פערוואלטונגס - מיטגליעדער און פון דער צווײַטער—די אפאטישע בעצי־הונג מצד די מיטגליעדער. ה׳ לעבענ־האפט לייענט דאן פאר דעם קאסע־בעריכט, פון וועלכען ס׳איז צו זעהען, אז דער קלוב האט געהאט הוצאות 6070 רובל מיט 91 קאפּ. די הכנסות דאנענען זענען געווען מיט 200 רובל ווענינער.

דער בעריכט און דער בודזשעט ווע־רען נאך לעבהאפט און שטורמיש דעבאטען בעשמעטיגט.

ערשט האלב 5 א זײַגער אין דערפריה ווערט בעוואוסט דער רעזולטאט פון די וואהלען. ס׳זענען געוועהלט גע־וואָרען ד״ר ל. קלאטשקין אלס פרעזעס, ד״ר א. לעווין אלס סעקרעטאר, אלס מיטגליעדער אין דער פערוואלטונג די ה״ה פ. שטיפּס, מ. ליקערמאן, שעלופ־סקי, ג. פישער, ח. מ. יאָסקאָוויטש, ז. קאוסאָן, א. ברוק און א. מ. קאנ־סקער. אין רעוויזיאָנס-קאמיסיע די ה״ה נ. נוסבוים און קעמפנער.

(צוליעב מאנגעל אין פלאץ וועלען מיר די רעבאטען ברענגען מארגען).

מארים לעבלאן. (14

813 די וואונדערליכע מעשים פון 813
א בעריהמטען דעטעקטיוו.
פון פאריזער לעבען.

II.

א מערקווירדיג שאך-שפּיעל...

— לאז מיך אבא א רגע...—האט אלטענהיים געקרעכצט — ווען דו וועסט מיך אזוי האלטען בײַם נארגעל, וועל איך דאך קיין וואָרט נישט קאָנען אויס־רעדען..

סערגין האט איהם אבגעלאָזען און אויסגעשריען:

— נו, שנעלער!... ענטפער, וואו איז זשענעוויעוא?

— לאמיר אריינגעהן אין שטוב, וועל איך דיר זאגען...

זײַ זענען אריין אין שטוב און דער באראן האט נוט פערשליסענדיג די טיר און זי פערמאכט אויף א ריגעל, האט דאן א ביסעל זיך בעהיגענדיג איהם געזאגט:

— יעצט בין איך צו דײַנע דיענסטען... פירשט, וואס דארפסטו פון מיר?

— וואו איז זשענעוויעוא?—האט סערגין אלץ געשטורעמט.

— זי פיהלט זיך זעהר גוט און עס איז איהר קיין שלעכטס נישט פע־סירט...—האט דער באראן אויראגיש געענטפערט.

— אהא, דו ביזט זיך טודה, אז דו האסט זי צוגערויבט?

— נו, פערשטעהט זיך... וואס זאל איך פאר דיר לעקענען?... איך האב דיך זאגאר געוואונדערט וואס דו האסט קיין שום מיטל ניט נישט אנגענומען... עס איז דאך אזוי קלאר געווען, אז זי געפינט זיך בײַ מיר...

— נעגוג, זאג מיר מיט זומעגס וואו זי געפינט זיך?

— דו האלסט זיך נישט אזוי ווי א דושעגטעלמען, הערר פירשט...

— הער אויף צו איראָניזירען און זאג מיר, וואו זי איז!

— זי געפינט זיך אין א צימער... זי איז פרײַ צווישען פיער ווענד...

— זי איז פרײַ?

— יאָ, זי איז פרײַ... זי קאָן ארומגעהן אין צימער פון אײַן וואנד צו דער צווײַטער...

— וואו איז זי? אין וועלכען צימער? דארט בײַ דיר אין דער הײַם? פיף דיופאָן נאס? דארט וואו דו האסט בעהאלטען שטײַנוועגץ?

— דאס וועסטו אויך! גרויסארטיג! דו ביזט קלוגער פון אלץ אינפאר־מירט... נאר זשענעוויעוא געפינט זיך נישט דארט...

— וואו דען זשע? זאגסט. ארער...

— זעהסט, פירשט, איך בין גארנישט אזא נאר דיר ארויסצונעמען א סוד, מיט וועלכען איך קאָן דיך האלטען אין מײַן מאכט... זאג מיר, דו האסט זי ליעב?...

— שווײַג—האט סערגין אויסגעשריען—איך פערוועהר דיר..

— איז וואס געהט עס מיך אָן?... איך ליעב זי אויך... און צוליב איהר האב איך הײַנט ריזיקירט...

זײַ האבען זיך לאנג געגוג שארף אָנגעקוקט מיט א בליק פול מיט צאָרן און ענטשלאָסענהייט. ענדליך, האט זיך סערגין צו איהם געוועגדעט מיט א קלאָרער און שטארקער שטים, ווי ער וואָלט איהם געסטראשעט:

— הער מיך אויס, באראן! נעדענקסט, דו האסט מיר פארגעלעגט צו געהן מיט דיר האנד אין האנד אין קעסעלבאך׳ס ענין... איך האב זיך דאן ענט־זאגט... יעצט נעהם איך אָן דײַן פארשלאג...

— א ביסעל צו שפּעט; האסט עס געדארפט דאן טהון...

— הער מיך ווײַטער! איך לעג דיר נאך פאר בעסערע בעדינגונגען פון דײַנע דעמאָלט: איך וועל זיך בכלל ענטזאגען פון דעם גאנצען ענין... דו ווייסט אלײַן האבען דעם גאנצען געווען... אלץ וועס דיר אלײַן געהערן... איך וועל דיר בלויז העלפען דורכפיהרען...

— צוליב וואס טהוסטו עס?

— זאג׳מיר, וואו געפינט זיך זשענעוויעוא?

אלמענהיים האט געצוינען מיט די פלײַצען און מיט א געוויסער פער־אכטונג צוגעגעבען:

— דו רעדסט נאריש־קײַטען... איך האב א רחמנות מיט דיר, ליופען... אין דײַנע יאהרען...

זײַ זענען בײַדע אנטשווינען געוואָרען. אין גרויסען זאל האט געהערשט א שווערע און א געדריקטע שטילקײַט, ווי פאר א שטורם...

ענדליך, האט דער באראן איבערגעריסען די פויזע און מיט אנ׳איראָניש־שען טאָן ארויסגערעדט:

— אך, ווי שען איז צו זעהן צו האלטען ליופען׳ן אין אזא לאנע... עס קומט ארויס, אז איך, א פראָסטער סאלדאט, האב געקאָנט אונטערשטעלען א פיסעל דעם אלמעכטיגען געגעראל... דאס איז פרעכטיג... נו, וואס שווײַגסטו?

— דו ביזט א פערד!— איז געווען סערגין׳ס ענטפער.

— פירשט, פאר אזלכע תשרטער וועל איך נעצוואונגען זײַן הײַנט אין אָוועד אײַך צו שיקען סעקונדאנטען, ווען איהר וועט נאך לעבען ביז אין אָוועד...

— דו ביזט א פערד! — האט סערגין זײַן פראזע מיט גאך א גרעסערער פערראכטונג ווידערהאלט.

— וואס ווילסט שוין דיך זאך ענדיגען? גרויסא־טיג! אייב אזוי מענסטו זיך צוגרײַטען און אבזאגען ודוי... דו שטײַכעלסט? אומזיסט... דו ווײַסט דאך, אז מײַן פארצוג איז, וואס אין א וויכטיגען מאמענט הרנ׳ע איך...

— דו ביזט א פערד;— האט סערגין מיט פערראכטונג צום דרימען מאל ווידערהאלט.

סערגין האט ארויסגענומען זײַן זײגער און זיך ווײַטער געוועגדעט צום באראן:

— יעצט איז פונקט 2 א זײַגער, באראן. אין 5, העכסטענס אין 10 מינוט וועט זיך הויבער מיט זײַנע אנעגטען אריינרײַסען אהער און מען וועט דיך ארעס־מירען... דו שטײַכעלסט אויך?... דעם אונטערערדישען דורכגאנג, אויף וועלכען דו האסט, האב איך ענטדעקט און ער ווערט בעיאבט פון מײַנע מענשען... דו האסט קײַן שום רעטונג נישט... מען וועט דיך ארעסטירען און פארטיג, מײַן פריינד... נו, וואס זאגסטו איצט? דו, שטײַכעלסט שוין מעהר נישט? הא? ווי זעהסטו אויס?

אלמענהיים האט א קריץ געטהון מיט די צײַהן פאר כעס און ארויסגע־ברומט.

— דאס האסטו געטהון... דו ביסט געווען אזוי נידעריג...

— דאס גאנצע הויז איז ארומגערינגעלט... צו ענטלויפען איז אונמעגליך...

זאג מיר וואו זשענעוויעוא איז און איך וועל דיך רעטען...

— ווי אזוי וועסטו עס מאכען?

— איך וועל דיר געבען א פאראָל צו מײַנע מענשען, וואס שטעהען בײַם אויסגאנג פון אונטערערדישען וועג און מען וועט דיך דורכלאָזען... נו, ביזט מסכים דערצו?

אלמענהיים האט זיך פערטראכט אײַנינע סעקונדען און דאן געזאגט:

— נאריש־קײַטען... דו ביזט דאך נישט אזוי נאריש צוליב מיר אויך אין זײַערע הענד ארײַנצופאלען...

— הײַסט עס, אז דו ווילסט נישט זאגען, וואו זשענעוויעוא איז?

— נײַן! דאס וועל איך נישט.

— דו הערסט?— האט סערגין געענטפערט—די טיר ווערט שוין געבראָכען פון זײַ..

עס האבען זיך געהערט שטארקע קלאפּ פון אײַזענס אין טיר...

— נו, און דו רעכענסט אזילו נישט זיך אונטערצוגעבען?

— נײַן, ווען זי האלט געהאלטען זאגאר אין צוויטען צימער, וועלט איך דיר אויך נישט געזאגט...

— איך בין גאנץ רוהיג, ווײַל דו ווערסט דאך אויך נישט וועלען ארײַנ־פאלען אין זײַערע הענד...

— איך דארף נישט טורא האבען...

— האכט א מעות... איך האב דיך אויך אויסגעגעבען דער פאלנצע... נו, דארף איך טורא האבען?...

(פארטזעצונג קומט).

Lodzer Tageblatt № 22 לאדזער טאגעבלאט

„חאשע די יתומה"

עס ווערט געשפּיעלט ווערען —די בעזוואוסטע פּיעסע— „דער טיגער", דירעקטשאר י. וויינאקור.

צום שלוס א קאמישער וואדעוויל אין 1 שטק דערקאַראַטער בלאָ־.

אין 4 אקטען פון יעקב גארדין. (רעזשיסירט דורך יוליוס אדלער).

די געפעהרליכע לימאנאד, געשעפטס־פיהרער ס. קופרינאָוו.

טעאטער „סקאלא"

דירעקציאָן י. אדלער, ה. סעראצקי

מיטוואך דעם 11 (29) פעברואר ווערט פארקומען דער געוועהנליכע פרייזען.

היינט זונטאג, צום 1־טען מאל אין דעם סעזאן מיט אנטיל פר. עמיליע אדלער די פאָפּולערע דראמע

אנאנס!

בענעפיס

פון דער חראקטער־שויספּיעלערין פר. יערמאלינא־וויסמאן

— בילעטען שוין צו־בעקומען. —

חנוך הספר.

די „חברה תנך" פון וסקאדניא נומער 66, מאלט בעקאנט אז דיעסטאן י"ד שבט, אום 8 אוהר אבעיד ווערט פארקומען דער חנוך הספר אין „הארמאניע"־זאל, צענטל־ניאנע נומער 63.

מיט אכטונג

9161 ב. די נבאים.

שניידער־געזעלען

צו מאנאזין מארנארקעס ווערען געוואלט, נאוואמיעסקא 18 בײַ ס. זינגער. 4146

מעבעל 4163

פון 3 צימער אין קיכע, בעשטעהענד אויס שענק, בעסטען מאטראצען, קרעדענץ, טיש, שטיהל, שפּיגעל, אטאמאנע, שרעב־טיש, וואנדאוהר, וואשטיש, הין אויך לאמפען, נארדינען, גראמאפאן מיט פלי־טען נאך א. ז. ה. צוליעב אפרייזע וא־פארט צו פערקויפען. אויף פאלגדניאשע 24 ה. 1 אין טויער פארטער רעכטס.

עס איז פערלוירען געוואָרען א טיפטער מיט 49 רובל, 2 ווערקסלען ערשטער, אויסשטעלער שימאן רוגדשטיין אדרעס מעליאניא רוגדשטיין פעליג אם 27 מערץ 1914, אויף 40 ר', צוויטער, אויסשטעלער איזראל סאוענקע, פעליג 12 יאנואר נ. פ. 1914, די ווערקסלען הערען פיר אינגילפיג ערקלערט.

עדלעך צו נעהען גארטעטען ווערען געבויעט חסכאדניא נומער 85 בײַ קאלזסקא. 4162

יונגערמאן וואט א פאסטען אויף האפ עס איז, צו ערפאהרען זגערזשער 76 ה. 56. 4137

מעבעל

פון שלאף־אונד שפּייז צימער הין אויך פון סאלאן, בילינ צו פערקויפען, קאטיעגע נומער 5 פראנט ערשטער שטאק. 4158

ערנינגנס ווערען געזוכט, באדיינער צאהלונג בײַם שטוקלער, צענטלניאנע נומער 50. 4665

דאנקזאגונג.

איך דאנק הערצליך דער העבאמע פרל. האראוויץ פעטריקויער 7, וועלכע האט מיט גרויס אויפאפערונג און מיה אבגענומען בײַ מיין טויב א צוויליינג.

4166 משה באנקאווסקי ריבנא 9.

פערלוירען געוואָרען

4 בלאנקא ווערסלען אויף 100 ר' אין 2 צו—50 ר' אויסשטעלער ש. נייראט. ווי ווערען פאר אונגילטיג ערקלערט, אבצו־ברענגען וסקאדניא 40. 4160

גוטע הערען שניידער־געזעלען ווערען געזוכט פעטריקויער 88 בײַ שעפס. 4167

לערניונגלעך ווערען געזוכט

בײַם טשט־באיירער זגערזשער 9 בײַ מ. זאלצענשטיין. 4156 1

ס'איז פערלוירען געוואָרען

א טאשען־בוך מיט א ווערסעל אויף 100 רובל, אויסשטעלער זינגמונד קאקומער, אדרעס יאן קאוואלסקי, צאהלבאר אין טשענסטאָאָ דעם 25/4 נ. סס. דער עהרליכער פינדער ווערד געבעטען אבצו־געבען בײַ ט. קאוואלוסקי, שרעדניא 85. עס ווירד פיר אונגילטיג ערקלערט. 4099 3 3

עס ווערט געזוכט

געזעלען בײַם שילער־שניידער ש. ווינגלאב לוטאָמירסקא 7. 4129 1—

פערשיעדענע קעלער

פראנט אין אים הויף, עקע גרינער רינג אין פאנסקא אין קרעטערס הויז צו פער־מיעטען. 4060 3 3

א קאלאניאל־לאדען

זאָפארט איבערצונעמען, דלונג 11 אין ס גנשען פונקט. 4121 3 2

אין סקלאד אפּטעטשנע

10 זאוואדזקא 10 4140

בעקומט מען ס זיכערעס מיטעל נעגען פערשטאפונג, איין גוטעס מיטעל נעגען נערהען אין מענער־שוועכע, פלאסטער פאר פרויען, וועלכע לעדען אין פערהערטונג דער ברוסטען אין געשווירע, זיך וועלכסס צו קוריען. א זיכערעס מיטעל נעגען הינער־אויגען ווי אויך נעגען שמיטצען פון פיס אין הענד, א גוטעס מיטעל נעגען ווערעס אין מאגען צו פערטרייבען. אויס ראטער אימער פרישע אויסלענדישע וואסערן אלע זאָרטען בוילינ. מעגליך פרישען קעזיר צו קויפען. אויך גוטע נעפּאסטע אויסלענדישע בוטבינדען אין גוטע נעפּאסטע בראבענדער

צו בעקומען בײַ וואלמאן זאוואדזקא 10

אין סקלאד אפּטעטשנע

עמפּעהלט פיר נאנצען ווינטער פרישען טראן. קינדער, וועלכע פערטראגען נישט קען טראן ווירד דורך אין שמאקהאפטיגע מיטעל ערוועצט.

חירורגישער פעלדשער

מ. ראזענצוויינ

בעגעבט זיך ווייטער מיט דער

פעלדשער־פראקסיס

נעוועזען מעהרערע יאהרע פעלדשער אין פאזנאנסקי'ס שפּיטאל. חיילט גע אהיר אלער ארט אהנע אפּעראציאָן מיט מעטאדע פראָפעסאָר בוגער. 4092 3 3

ווסכאדניא 29, טעלעפ. 31-80.

דר. ל. פריבולסקי

פאלודניאווא 2. טעל. 59־13.

ספּעציאל־ארצט פיר הויט, ווענערישע אנד האאר־קראנקהייטען עס מענער־שווענע אויף קאסמעטישע פעלנינג. בעהאנדלונג נאך עהרליך האבען 6־606 אונד 914־914 בערופט שטערונג. טרעפער־חיילונג אלע שפּרעצוואנעס. הייליונג מיט קעקסען, ציטעט אונד וויבראציאנס־מאסשוס, שפּראַ־שטונדען פון 9—1 אונד 4—8 פיר דאמען פון 5—6.

חיינט!

CASINO

חיינט! חיינט!

די סענסאציע פון 20־סטען יאָהרהונדערט

דער שפּרעכענדער פילם

חיינט

קענען שוין די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט", וועלכע שטעלען צו 10 קופּאנס, בעקומען דעם 2־טען באנד פון דער

יודישער געשיכטע

פון פראפעסאר גרעץ,

וועלכע מיר גיבען אונזערע לעזער יעדע 2 וואכען אלס שפּאט בילינע פרעמיע צו 20 קאפּ. פאר א באנד. דער באנד ענטהאלט פאלגענדען אינהאלט:

1) נאך דער ערמאָרדונג פון דער קעניגין עתליה.
2) יהואש אלס קעניג פון יהודה.
3) די מלחמות פון יהודה און ישראל.
4) דער מארד פון נביא זכריה.
5) די צייט פון יואל הנביא.
6) די פעסטונגען ערום ירושלים.
7) ישעיהו הנביא און זיין נביאות.
8) דיהערשאפט פון אשור.
9) קעניג יחזקיהו און זיין פיהרונג.
10) סנחרב קעניג פון אשור.
11) סנחרב'ס קריעגס־צוג אויף ירושלים.
12) די נרויסע מפלה פון סנחרב'ס מיליטער.
13) יונה הנביא.
14) קעניג מנשה'ס שרעקליכע מעשים.
15) די פערשווערונג געגען קעניג אמון.
16) צפניה הנביא'ס וואָרנונגען.
17) די ווייטערע קעניגע פון יהודה.
18) די צייט פון ירמיהו הנביא.
19) די מיליטער־אָרדנונג פון קעניג יהויכין.
20) די צייט פון נבוכדנצר קעניג פון בבל.
21) די ערשטע בעלאגערונג פון ירושלים.
22) די שרעקליכע לאגע פון די יודען.
23) די בערויבונג פון בית־המקדש.
24) די יודען אין געפאנגענשאפט.
25) קעניג צדקיהו דעצטער קעניג פון ירושלים.
26) די אינערליכע מהומות אין יהודה.
27) דער חשלדעאישער יאָך איבער די יודען.
28) דער אויפשטאנד פון די יודען געגען בבל.
29) נבוכדנצר'ס גרויזאמקייט.
30) די צוויטע בעלאגערונג און דער חורבן פון ירושלים.
31) דער ערמאָרדונג פון פירשט גדליהו בן אחיקם.
32) די גלות־עפּאָכע.
33) יחזקאל הנביא'ס אויסטונערונגען פון פאָלק.
34) בבל'ס מפלה דורך די פערסער.
35) כרש מלך פרס גיט יודען פרייהייט.
36) דער צוריקקעהר פון יודען קיין ארץ ישראל.
37) דאָס בויען פון 2־טען בית המקדש.
38) קעניג דריוש און זיין גוטע בעציהונג צו יודען.
39) די נביאים חגי, זכריה און מלאכי.
40) עורא הסופר דער גייסטיגער יודישער פיהרער.
41) דאָס בעגיין פון בית המקדש.
42) די נאציאנאלע אויפלעבונג צווישען יודען.
43) די שמחה און פעסטליכקייטען אין לאנד.
44) דער יודישער פירשט נחמיה.
45) די נייע תקופה אין ארץ ישראל.
46) דאָס שטערען פון נעמיישטע חתונות.
47) די נייע פעסטונגען אין ארץ ישראל.
48) די בעזעצונג פון די מויערן ערום ירושלים.
49) נחמיה'ס אויפרוף צוריקצוקעהרען נאך ארץ ישראל.
50) נחמיה אלס פאלשטענדיגער פערטרעטער פון די פערזער אין ארץ ישראל.
51) דער פעריאד פון די „סופרים".
52) די נייע מעקטע „שומרונים".
53) די אינטרינע פון די שומרונים נעגען יודען.
54) סנבלט אלס פיהרער פון די שומרונים.
55) דער מעמפעל פון די שומרונים אויפ'ן בערג גרזים.
56) די אייניהרונגען צו יודען פון כתב אשור.
57) דער ווייטער־הערשער אלקסנדר מוקדון.
58) אלקסנדר'ס גוואלדיגע מלחמות.
59) אלקסנדר'ס פעדערליכער אייניצונג נאך ארץ ישראל.
60) דער זעלטענער כבוד וואָס יודען האָבען איהם אָבגעגעבען.
61) אלעקסנדרס נחלדיגע מלחמות.
62) אלעקסנדר'ס לעבען און טויט.
63) די צופאלונג פון דער הערשאפט „מוקדוניא".
64) די גרינדונג פון דער „סוריש־גריכישער" דינאסטיע.
65) חלמי מלך מצרים און די יודען.
66) חלמי'ס הערשאפט איבער יהודה.
67) סיליקוס אלס פעלדמארשאל.
68) די מלחמות צווישען די מוקדוניש־ע פירשטען.
69) חלמי דער צווייטער און די יודען.
70) די ראָלע פון די כהנים גדולים.
71) די בעזעצונג פון אלעקסאנדריע דורך יודען.
72) די כנסת הגדולה און איהר ווירקען.
73) שמעון הצדיק אלס פאלקס־פיהרער.
74) די דאמאליגע אנגנארמאלע עפּאָכע.

דער באַנד, וועלכער האט 160 דרוק־זייטען קאסט פיר אונזערע לעזער

נור 20 קאפּ.

אדמיניסטראציע לאָדזער טאגעבלאט

ODEON

נור נאך היינט און מאָרגען

שערלאָק האלמס,

דער גרעסטער ענגלישער דעטעקטיוו אין דעם 3־אקטיגען דעטעקטיוו־ראָמאן „דאס בונטע באַנד" פון קאָנאן דאָויל.

געוועהנליכע פרייזען. אנפאנג 8 אוהר.

SFINKS

פאלשטענדיג רענאווירט. היינט ערעפנונג.

דער שיילאָק פון קראקוי

מאנאָפּאל־פילם אין 8 טיילען, מיט דעם בעריהמטען רודאלף שילדקרויט אין דער הויפטראָליע. נעשפּיעלט אין קראקוי.

פרייזע דער פלעצער: 15, 20, 30 און 40 קאפּ.

אדוואָקאט

נ. ווייגבערג

וואָהנט יעצט 77 דלוגא 77

5006 6 שפּרעכשטונדען בײַ 11 פריה און 2 בײַ 10 אבענדס.

היימישע פרישע מיטאנע

בײַ א בעסערער יודישען פאמיליע צו בעקומען פון 12 בײַ 3 אוהר בײַ ה' אבראמאָוויטש, זיעלאָנא 5־7, וואהנונג 28. 4097 10 3

קאמפּאזיטאר און מוזיקלעהרער

ז. זילבערטס

איז אויס מאסקיי צוריקגעקעהרט. גיט אונטערריכט ספּעציעל אין שטימען־בילדונג, קלאוויר, טעאָריע, האַרמאָניע אין פולען קורס פון קאָנסערוואטאָריאָן. וואָהנט דזיעלנא 41. עמפּפאנגט פון 11 בײַ 1 און פון 4 בײַ 7. 5072 12

בעקאנטמאכונג פון „אוזדראוויסקא"

הערדורך טיילען וויר מיט, דאס דעקלאראציאנען צום 2־טען ווינטערסעזאָן אין דער קאנצעליאריע פון „בקור חולים" (אגראדאוא שטר. 11) הערויסנעגעבען ווערדען פון היינט דען 8־טען פעברואר אן בײַ פרייטאג דען 13־טען פעברואר דיעזעס יאהרעס.

שפּעטער ווירד פיר דיעזען סעזאָן קיינע דעקלאראציאנען הערויס־נעגעבען. 5115 די פערוואלטונג.

העמאריידען

הילט ראדיקאל און שנעל, שטעלט אב די בלוטונגונג

ראטעלין־העבדא

צעפּלעך וועלכע ענטהאלטען נור מיטלען פון געוויסקע פרייז 1,25 בײַ 20 6 צו בעקומען אין אפּטייקען און סקלאד־אפּטעטשנעס. 5066

וואָרנונג.

מיעטעס נישט פריהער קען זאאל בײַ איהר קאנצערט־זאל אלגינסקא שטראסע 14, וועלכע איז יעצט געגעלך מיט נויעסטע איינריכטונגען איבערגעארבייט וואָרדען אונד איזט מיט מוסיגע פרייזע צו פערמיעטען.

בעמערקונג: פיר וואהלטהעטיגע צוהערען ווירד דער זאל מיט אין אויסגעהעם־פרייז פערמיעטעט. צו ערקונדיגען בײַם אינהאבער אלגינסקא שטר. № 14. 4148

ווייס־פעסער (דעמבאווע)

איזט בוילינ צו פערקויפען. צו ערפאהרען פשעיאזד № 89 ווו. 8, פון 10 בײַ 3 מיטאג.

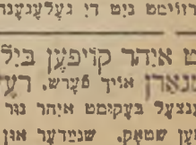

די קאלא־סאלע

מענאזשעריע

פון נ. י. באיקא, פעטריקויער 117

נור נאך איין קורצע צייט. היינט זונטאג נור איין טאג צייט טאן די גיט לאנג געבויעטע און לאדו

2 קליינע לייבען טאסקא און מאנא־ליזא

מוזטען צום לעצטען מאל קען מען זעהן דעם אוראנג־אוטאנג אדער וואלד־מענש. פערוויסט גיט די געלעגענהייט. דאס פיטערען די חיות אום 9 אוהר אבענד.

וויילט איהר קויפען בוילינ אין א גרויסען אויסוואהל פון פערש. טוך, קאָרד, קאמגארן איך פערש. רעשטען טאבאשאיר, לאדזער, זגערזשער אויף הערט אין ענצעל בעקומט איהר נור בײַ מ. ל. מאראָקא, לאדז, נאוואיעקקא 6 פראנט רעשטען שטאק. שנידער און אבעגער בעקומען ראבאט. 4149 10 4

ב"ע ליוזער מארגוליעס

קויפמאן אין וואַרשוי,

איז נאך לאנגע און שווערע ליידען נעכטען געשטאָרבען אין לאָדז אין עלטער פון 70 יאָהר.

צו דער לויה, וועלכע וועט פאָרקומען היינט זונטאָג 2 א זייגער בײַ טאָג פון טרויער־הויז זאוואדזקא 58 ווערען פערוואנדטע, פרייגד און בעקאנטע איינגעלאדען.

די טיעפבעטריעבטע פרוי. טעכטער. זעהנע. שוויגערזעהנע. שוועסטער און איינגקלעך. 5117

אכטונג פאר קראנקע.

עס ווערט עמפּעהלט פאָנאָסאל אלס א מיטעל געגען אטמונגס־קראנקהייטען, אנערקענט אלס דאס לעצטע וואָרט פון דער לעהרע און עמפּעהלט דורך ערצטליכע קרעפטע. 5110

פאָנאָסאל

הילט שנעל און ראדיקאל

הוסט, בראנכיט, קאקלוש, לונגען־קאטאר.

אויסגעצייכנעט רעזולטאטען בײַם הייסלען לונגען־סוכאטעס.

מוזיקנדער דאנקזאגונגען פון אויסגע־הייסלט פערזאָנען. צו בעקומען. איבעראל.

מעבעל

אבריזהאלבער פערקויפט איך מיין מעבעל בעשטעהענד: שענק, בעטען מיט מאטראצען, לעדער־אטאמאנע, בעלגישער־שפּיגעל, אויסשיעב־טיש, הענג־לאמפּע, עכט־בראנד, וואנדאוהר, אופן־וואלקע, בילדער א. ז. ה. שרעדניא 52 ה. 4. 4086 3 2

העגדלער און גלאקענמאכער

קויפט נישט בײַ די נאנז קיין האָבער דען בײַ מיר איז די ערשטע קוועלע פון פערשיעדענע עלעקטרישע טעשענלאמפּען זשערזוקעס, באטערייען, זשאָנלגיטשקעס, שטיינער, גלאקען, עלעקטנטע, דראָט און זעמליכע צובעהערע צו גלאקען־אנלע־גען אונד זאָמליכע נעהמטען פאר ווייסטערעס און פעסטער, בעקומען זי גור בײַ דער לאנגעזוים־טרעגנדער פירמע עמנואל קאליסקי, פאָלודניאָוואָ 2 פראָנט 1־טען שטאק. טעל. 51־16. 3946

מעבעל

שלאפצימער: בעטען, מאטראצען, גארדע־ראָבען, ווש־טיש אונד נאכט־טישן, שפּיגעל צימער: קרעדענס, אטאמאנע, טיש, שטיהלע וואנד־אוהר. מאלן־מעבעל: אטאגאניע, קע־בינעט. סקוטעראוא שטר. 5 וואהנונג 9. 3975 6 6

אקושערין־מאסאזשיסטין

דיפלאָמירט פון הייזערל. מעדיצינ־אקאדעמיע אין פעטערסבורג נעמט אן מאסאזש, געבוירטען בײַ נאכט הויט־אינשפּריצונגען, ערשיילט ראטה אונד הילפ, געהייטע פאלשטענדיגער סעקרעט אנטוואָרטע אויף בריעף. 3931 10 8

פּפאָפּנעהמאשינע

צום שטיקען געגען גאראנטיע פון 50 ר. אן פעטריקויער 165 טעלעפון 12־33. 10־8 3726

Молодая барышня

окончившая гимназію ищетъ уроки или мѣсто въ конторѣ, Андрея 53 у Карновскаго. 4155 1

Труцъ Іосекъ Нахменовъ

потерялъ свой паспортъ, выдан. магистр. гор. Брестъ-Куявскъ, Влоцл уѣз. Варш. губ. Отдать въ полицію. 4154 3 1

Лейба Гольдманъ

потерялъ свое разрѣшеніе на продажу газеты, выд. Полицейм. гор. Лодзи. Отдать въ полицію.

צו פערמיעטען

זאָפארט 2 צימער אונד קוך, אונד 1 צימער אונד קוך מיט זעמליכע בעקוועמליכ־קייטען. זוערזשער 28. 4111 2

צו פערמיעטען

זאָפארט א 3 פענסטערינע פראָנטצימער מיט עלעקטריש ליכט, גאָרטענעט פאר אלעס פעטריקאָוער 38. צו ערפאהרען דאָרט־זעלבסט בײַם וועכטער.

מאסעאור און קורבאדעמייסטער

יוליום סלאָלדזינסקי

לאָדז, ווירזעווסקא 94, ווו. 4.

לאנגיעהריגער מיטארבייטער ערשטער קור־אנשטאלטען דעם אין־ און אויסלאנדעס. איבערנעמט יעדע ארט מאסאזש בײַ לעה־מונג און מעגערשווכע און קאלטע אב־רעבונגען. שילער פון פראָפעסאָר זרבלי־דאוסקי בערלין. 4050 6

יונגער מאן

פעהיגער, מיט פינף־יעהריגע ביזוגע־פראק־טיקע, פיהרט זעלבסטשטענדיג די דאָפּעל־טע בוכהאלטעריע, מיט שיינע חנדשריפט וולט שטעלונג אלס בוכהאלטער, אדער געהילף. אָפערטען אונטער „P. R. 75" נעמט אן דאס אנאנסען־ביורו מעטזל פיטערקויער 102. 5097 2 2

עמאָליירטע שילדער

אין רעפלעקטאָרען ליכט ווערט רעכט, פינקט־ליך אונד בוילינ דאס אנגענטר־נעשעפט

S. Nowinski, Piotrkowska 145, Tel. 747. 4060 3 3

Dr. med. I. Izykson

ד"ר מעד. י. איציקסאן

אלעקסאנדראָווסקא 37

אינערע און קינדער־קראנקהייטען. עמפּפאנגט פון 10 בײַ 12 פארם. און פון 5 בײַ 7 נאכמיטאג. 5060

פון אויסלאנד צוריקגעקעהרט

דר. לעווקאוויטש

הויט ווענערישע בלאזע־לעדען אונד מענער שוועכע. בײַ מיפּילים 606—914 מרופער = הייזגנג אהן שפּריצעוואנעס (קאנסטאנטי־נער שטר. 12 נעבען זעלונס טעאטער לוים א נייע מעטהאדע) 914־606 אונד בערופס שטערונג. טרעפער־חיילונג אלע שפּרעצוואנעס. הייליונג מיט קעקסען, ציטעט אונד וויבראציאנס־מאסשוס, שפּראַ־שטונדען פון 9—1 אונד פון 6—8 נאכט. דאמען פון 5—6.

ווינגער מאן

פעהיגער, מיט פינף־יעהריגע ביזוגע־פראק־טיקע, פיהרט זעלבסטשטענדיג די דאָפּעל־טע בוכהאלטעריע, מיט שיינע חנדשריפט וולט שטעלונג אלס בוכהאלטער, אדער געהילף. אָפערטען אונטער „P. R. 75" נעמט אן דאס אנאנסען־ביורו מעטזל פיטערקויער 102. 5097 2 2

עמאָליירטע שילדער

אין רעפלעקטאָרען ליכט ווערט רעכט, פינקט־ליך אונד בוילינ דאס אנגענטר־נעשעפט

S. Nowinski, Piotrkowska 145, Tel. 747. 4060 3 3

Dr. med. I. Izykson

ד"ר מעד. י. איציקסאן

אלעקסאנדראָווסקא 37

אינערע און קינדער־קראנקהייטען. עמפּפאנגט פון 10 בײַ 12 פארם. און פון 5 בײַ 7 נאכמיטאג. 5060

פון אויסלאנד צוריקגעקעהרט

דר. לעווקאוויטש

הויט ווענערישע בלאזע־לעדען אונד מענער שוועכע. בײַ מיפּילים 606—914 מרופער = הייזגנג אהן שפּריצעוואנעס (קאנסטאנטי־נער שטר. 12 נעבען זעלונס טעאטער לוים א נייע מעטהאדע) 914־606 אונד בערופס שטערונג. טרעפער־חיילונג אלע שפּרעצוואנעס. הייליונג מיט קעקסען, ציטעט אונד וויבראציאנס־מאסשוס, שפּראַ־שטונדען פון 9—1 אונד פון 6—8 נאכט. דאמען פון 5—6.

Тип. М. Гамбурскій и Ко., Лодзь, Петр. 16.

Редакторъ: И. Угеръ. Издатели: Э. Гамбурскій. А. Тенденбаумъ